

Rakennusjärjestyksen uudistaminen

Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.
Kokouskäsittely	Rakennustarkastaja Kinnunen oli asiantuntijana läsnä asian käsittelyn ajan.
Päätösehdotus	Yhdyskuntalautakunta päättää asettaa 22.4.2026 päivätyn rakennusjärjestysehdotuksen nähtäville 30 päivän ajaksi kunnan kotisivuille ja kunnan asiointipisteeseen ja pyytää siitä tarvittavat lausunnot.
Esittelijä	Yhdyskuntajohtaja Korhonen
Valmistelija/lisätiedot	Rakennustarkastaja Tuomo Kinnunen, puh. 050 3137642 etunimi.sukunimi@pirkkala.fi
Asian esittely	<p>Rakennusjärjestysluonnoksesta pyydettiin tarvittavat lausunnot ja luonnos oli nähtävillä 25.2.-26.3.2026. Luonnoksesta antoivat lausuntonsa Lupa- ja valvontavirasto, Pirkanmaan liitto, Puolustusvoimat, Pirkanmaan maakuntamuseo, Anian kyläyhdistys ry, Sankilan kyläyhdistys ry, Pirkkalan ympäristöyhdistys ry, Finavia Oyj ja Elenia Verkko Oyj. Lisäksi luonnoksesta antoivat palautetta kolme yksityishenkilöä. Lausunnot ja palautteet sekä niiden vastine ovat liitteenä.</p> <p>Rakennusjärjestysluonnos oli laadittu aiemman rakennusjärjestyksen (2016) pohjalle. Ne aiemman rakennusjärjestyksen määräykset, jotka ovat edelleen tarpeellisia ja tarkoituksenmukaisia, pysytettiin ennallaan. Rakennusjärjestysluonnoksessa oli huomioitu 1.1.2025 voimaan tulleen rakentamislain vaatimukset ja aiemman rakennusjärjestyksen voimassaoloaikana voimaan tulleiden Pirkanmaan maakuntakaavojen yleismääräyksiä. Rakennusjärjestysehdotus on laadittu rakennusjärjestysluonnoksen ja luonnoksesta saatujen lausuntojen sekä palautteiden perusteella. Luonnosvaiheen jälkeen rakennusjärjestysehdotukseen on myös muutettu suunnittelutarvealueen rajausta (29 §). Lisäksi rakennusjärjestysehdotukseen on korjattu ja täsmennetty joitain aiemmassa rakennusjärjestyksessä ja rakennusjärjestysluonnoksessa todettuja virheitä ja puutteita.</p> <p>Aiempaan rakennusjärjestykseen (2016) tehdyt merkittävät muutokset, perusteluineen ja vaikutusarvioineen, on esitetty liitteessä.</p>
Liitteet	Rakennusjärjestysehdotus 22.4.2026 Rakennusjärjestysehdotuksen liitekartat 22.4.2026 Rakennusjärjestysluonnoksesta annetut lausunnot ja palautteet (12 kpl) Vastine rakennusjärjestysluonnoksesta annettuihin lausuntoihin ja palautteisiin

---

Aiempaan rakennusjärjestykseen (2016) tehdyt merkittävät muutokset

---

Yhdyskuntalautakunta 19.2.2026 15 §

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin kokouskäsittelyssä esitetyillä muutoksilla.

Kokouskäsittely Rakennusjärjestysluonnokseen tehdään seuraavat muutokset:

23 § Tontin liikennejärjestelyt ja pelastustie

"Ensihoidon ja ambulanssin" muutetaan muotoon "Ensihoidon ja pelastustoimen".

30 § Rakennuspaikka

"Suunnittelutarvealueella rakennuspaikan pinta-ala tulee olla niin suuri, että osa siitä voidaan asemakaavoituksella osoittaa yleiseksi alueeksi ja täyttää RakL 45 §:n ja 46 §:n mukaiset sijoittamisen edellytykset" muutetaan:

"Suunnittelutarvealueella rakennuspaikka ei saa johtaa taajaman muodostumiseen ja sen tulee täyttää RakL 45 §:n ja 46 §:n mukaiset sijoittamisen edellytykset.

--

Rakennustarkastaja Tuomo Kinnunen sekä ympäristöpäällikkö Vesa Vanninen olivat asiantuntijoina läsnä asian käsittelyn ajan.

Päätösehdotus Yhdyskuntalautakunta päättää asettaa 19.2.2026 päivätyn rakennusjärjestysluonnoksen nähtäville 30 päivän ajaksi kunnan kotisivuille ja kunnan asiointipisteeseen ja pyytää siitä tarvittavat lausunnot.

Esittelijä Yhdyskuntajohtaja Korhonen

Valmistelija/lisätiedot Rakennustarkastaja Tuomo Kinnunen, puh. 050 3137642
etunimi.sukunimi@pirkkala.fi

Asian esittely Yhdyskuntalautakunta palautti rakennusjärjestysluonnoksen valmisteluun kokouksessaan 21.1.2026. Vähäisten tekstimuutosten lisäksi aiempaa rakennusjärjestysluonnosta on muutettu seuraavasti:

- 5 §: Puuston säilyttämistä ja istuttamista koskevaa määräystä muutettu.
- 6 §: Viherpeitteisyyttä ja uhanalaisien lajien huomioimista koskevia määräyksiä muutettu, tekonurmea ja viherkerrointa koskevat määräykset lisätty.
- 12 §, kohta 7: Muuntamoiden luvanvaraisuutta muutettu ja täsmennetty.
- 17 §: Vähähiilisyysvaatimusta täsmennetty.
- 20 §: Istutusvelvoite poistettu, tekonurmea koskeva määräys siirretty 6

§:ään.

- 28 §: Täsmennetty koskemaan kaava-alueiden puustoa.
- 44 §: Täsmennetty raitiotien melu- ja tärinävyöhykkeellä, lentomelualuetta koskeva määräys muutettu maakuntakaavan mukaiseksi.

Elenia Verkko Oy:n palautteeseen annettua vastausta täsmennetään seuraavasti:

2) Rakennusjärjestysluonnoksen 12 §:n, kohdan 7 mukaan yleiseen sähköverkkoon kuuluvan tavanomaisen muuntamon sijoittaminen asemakaava-alueella ja asemakaava-alueen ulkopuolella, rantavyöhykettä lukuun ottamatta, on vapautettu rakentamisluvan hakemisesta. Tällöin riittää maanomistajan suostumus sekä asemakaavan katu- ja viheralueelle sijoitettaessa kunnan toimivaltaisen viranomaisen sijoituslupa. Asemakaava-alueelle muuntamo sijoitettaessa tulee lisäksi huomioida asemakaavan määräykset. Muuntamot eivät yleensä ole RakL 2 §:n määritelmän mukaisia rakennuksia, mutta jos tavanomaista suurempi muuntaja on lain määritelmän mukainen rakennus, sen rakentamisluvanvaraisuus määräytyy RakL 42.1 §:n mukaan, eikä sen luvanvaraisuudesta voi määrätä rakennusjärjestyksessä. Ko. lainkohdan mukaan alle 30 m²:n suuruinen muuntamorakennus ei edellytä rakentamislupaa. Yleiseen sähköverkkoon kuuluvilla tavanomaisilla pylväs- ja kaappirakennelmilla ei yleensä ole RakL 42.2 §:n tarkoittamaa vaikutusta alueiden käyttöön, maisemaan tms., joten ne eivät edellytä rakentamislupaa eikä niiden rakentamisluvanvaraisuudesta tarvitse siten määrätä rakennusjärjestyksessä. Elenian toive tavanomaisten muuntamorakennusten sekä pylväs- ja kaappirakennelmien rakentamisluvanvaraisuudesta on siten huomioitu rakennusjärjestysluonnoksessa. Kunnalla ei ole muuntamoiden rakentamiselle tiettyä korkolinjausta, joten sellaista ei voi myöskään rakennusjärjestykseen kirjata.

Liitteet Rakennusjärjestysluonnos 19.2.2026

Yhdyskuntalautakunta 21.1.2026 3 §

Päätös Yhdyskuntalautakunta päätti yksimielisesti palauttaa asian valmisteluun.

Kokouskäsitely Rakennustarkastaja Tuomo Kinnunen oli asiantuntijana läsnä asian käsittelyn ajan.

Päätösehdotus Yhdyskuntalautakunta päättää asettaa 21.1.2026 päivätyn rakennusjärjestysluonnoksen nähtäville 30 päivän ajaksi kunnan kotisivuille ja kunnan asiointipisteeseen ja pyytää siitä tarvittavat lausunnot.

Esittelijä Yhdyskuntajohtaja Korhonen

Valmistelija/lisätiedot Rakennustarkastaja Tuomo Kinnunen, puh. 050 3137642
etunimi.sukunimi@pirkkala.fi

Asian esittely Maankäyttö, rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu ovat laatineet liitteenä olevan rakennusjärjestysluonnoksen. Luonnoksen laatimisessa on hyödynnetty myös muiden yhdyskuntatoimialan viranhaltijoiden asiantuntemusta. Luonnos on laadittu aiemman, 1.6.2016 voimaan tuleen, rakennusjärjestyksen pohjalta siten, että aiemman rakennusjärjestyksen rakenne on säilytetty. Aiempaa rakennusjärjestystä on muutettu ja täydennetty 1.1.2025 voimaan tulleen rakentamislain edellyttämällä tavalla. Lisäksi rakennusjärjestykseen on tehty sellaisia muutoksia ja täydennyksiä, joilla korjataan aiemmassa rakennusjärjestyksessä havaittuja puutteita ja selkeytetään rakennusjärjestyksen tulkinnanvaraisia määräyksiä.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saatiin kaksi palautetta:

1) Kunnan asukkaan mielestä rakennusjärjestyksessä tulisi olla tarkat ohjeet ilmalämpöpumppujen asennuksesta ja niiden ulkoyksiköiden sijoittelusta pientaloalueilla, koska nyt ilmalämpöpumpun ulkoyksikön saa asentaa miten ja minne vaan, jolloin siitä voi aiheutua meluhaittaa naapurille.

2) Elenia Verkko Oyj pitää tärkeänä, että uuteen rakennusjärjestykseen kirjataan mahdollisimman selkeät tulkintalinjat koskien sähköverkkoon kuuluvien rakennusten ja rakennelmien luvanvaraisuutta. Elenian mukaan tavanomaisille muuntamorakennuksille ja jakeluverkon pylväs- ja kaappirakennelmille ei tulisi pääsääntöisesti edellyttää rakentamislupaa koko kunnan alueella. Lisäksi Elenia pitää hyvänä, että rakennusjärjestykseen kirjattaisiin esimerkiksi muuntamoiden rakentamiseen tietty korkolinjaus, mikäli kunnalla on sellainen tiedossa.

Palautteiden yksityiskohtainen sisältö ilmenee liitteenä olevista mielipidekirjelmistä.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saadut palautteet on huomioitu rakennusjärjestysluonnoksessa seuraavasti:

1) Rakennusjärjestysluonnoksen 12 §:n, kohdan 12 mukaan lämpöpumpun ulkoyksikön sijoittaminen rakennukseen on vapautettu rakentamisluvan hakemisesta, kun se sijoitetaan ja asennetaan siten, ettei siitä aiheudu tärinä-, melu- eikä puhallushaittaa naapureille. Lisäksi luonnoksen 12 §:n mukaan, vaikka toimenpide on vapautettu rakentamisluvan hakemisesta, niin rakentamismääräyksiä tulee noudattaa. Rakennusten taloteknisten laitteiden, kuten lämpöpumpun ulkoyksikön, sallitusta melutasosta on säädetty ympäristöministeriön ääniympäristöasetuksen (796/2017; 360/2019) 5 §:ssä.

Lämpöpumpun ulkoyksikön melutaso ei saa ylittää asetuksen mukaisia enimmäisarvoja. Ulkoyksikön melutaso rajoittaa siten sen sijoittamismahdollisuuksia, joten rakennusjärjestyksessä ei ole tarve määrätä ulkoyksikön sijoittamisesta rakennusjärjestysluonnoksessa esitettyä yksityiskohtaisemmin.

2) Rakennusjärjestysluonnoksen 12 §:n, kohdan 7 mukaan yleiseen sähköverkkoon kuuluvan muuntamon sijoittaminen asemakaava-alueelle ja tavanomaisen sähköpylvään ja -kaapin sekä alle 10 m² suuruisen muuntamon sijoittaminen asemakaava-alueen ulkopuolelle on vapautettu rakentamisluvan hakemisesta tietyin edellytyksin. Muuntamot eivät yleensä ole RakL 2 §:n määritelmän mukaisia rakennuksia, mutta jos tavanomaista suurempi muuntaja on lain määritelmän mukainen rakennus, sen rakentamisluvanvaraisuus määräytyy RakL 42.1 §:n mukaan, eikä sen luvanvaraisuudesta voi määrätä rakennusjärjestyksessä. Ko. lainkohdan mukaan alle 30 m²:n suuruinen muuntamorakennus ei edellytä rakentamislupaa. Asemakaava-alueilla yleisen sähköverkon tavanomaiset pylväs- ja kaappirakennelmat sijoittuvat yleensä hyväksytyjen suunnitelmien mukaisille puisto- ja katualueille. RakL 42.2 §:n mukaan rakentamislupa ei ole tällöin tarpeen, joten tavanomaisten pylväs- ja kaappirakennelmien rakentamisluvanvaraisuudesta ei ole tarve määrätä rakennusjärjestyksessä. Elenian toive tavanomaisten muuntamorakennusten sekä pylväs- ja kaappirakennelmien rakentamisluvanvaraisuudesta on siten huomioitu rakennusjärjestysluonnoksessa. Kunnalla ei ole muuntamoiden rakentamiselle tiettyä korkolinjausta, joten sellaista ei voi myöskään rakennusjärjestykseen kirjata.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) mukaan yhdyskuntalautakunta päättää rakennusjärjestysluonnoksen asettamisesta nähtäville valmisteluvaiheen kuulemista varten, sekä tarvittavien alustavien lausuntojen pyytämisestä. OAS:n mukaan rakennusjärjestysluonnos on asetettava nähtäville 30 päivän ajaksi ja nähtävillä olosta on ilmoitettava kuulutuksella kunnan verkkosivuilla ja Pirkkalainen-lehdessä.

Yhdyskuntalautakunta 14.2.2024 19 §

Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin. Pykälä tarkastettiin kokouksessa.
Päätösehdotus	Yhdyskuntalautakunta päättää aloittaa rakennusjärjestyksen uudistamisen ja asettaa 14.2.2024 päivätyn osallistumis- ja arviointisuunnitelman julkisesti nähtäville 21.2.-6.3.2024 väliseksi ajaksi.
Esittelijä	Yhdyskuntajohtaja Korhonen

Valmistelija/lisätiedot Rakennustarkastaja Tuomo Kinnunen, puh. 050 3137642
etunimi.sukunimi@pirkkala.fi

Asian esittely

1.1.2025 voimaantuleva rakentamislaki edellyttää rakennusjärjestyksen uudistamisen. Rakentamislain mukaisen rakennusjärjestyksen tulee olla voimassa viimeistään 1.1.2027 mennessä (RakL 28 §). On kuitenkin tarkoituksenmukaista saada uusi rakennusjärjestys voimaan hyvissä ajoin ennen säädettyä määräaika. Tavoitteena on saada uusi rakennusjärjestys voimaan 1.4.2025.

Rakennusjärjestystä valmisteltaessa on soveltuvin osin noudatettava, mitä maankäyttö- ja rakennuslain 62 §:ssä säädetään vuorovaikutuksesta kaavaa valmisteltaessa, 63 §:ssä osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyistä sekä kaavan vaikutusten arvioinnista ja 65 §:ssä kaavaehdotuksen asettamisesta julkisesti nähtäville.

Rakennusjärjestyksen uudistamistyö tulee vireille yhdyskuntalautakunnan päätöksellä, jolloin lautakunta myös asettaa osallistumis- ja arviointisuunnitelman julkisesti nähtäville.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on liitteenä.

Tiedoksi

rakennustarkastaja

Liitteet

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma 14.2.2024, rakennusjärjestyksen uudistaminen

Pirkkalan rakennusjärjestysluonnoksesta annetut lausunnot ja palautteet

Lausunnot

Lupa- ja valvontavirasto

Pirkanmaan liitto

Puolustusvoimat

Pirkanmaan maakuntamuseo

Anian kyläyhdistys ry

Sankilan kyläyhdistys ry

Pirkkalan ympäristöyhdistys ry

Finavia Oyj

Elenia Verkko Oyj

Palautteet

Vesa Niemi

Henna Palin

Harri Lehtonen

Pirkkalan kunta
kirjaamo@pirkkala.fi

Lausuntopyyntö 25.2.2026

Lausunto rakennusjärjestyksen luonnoksesta

Pirkkalan kunta on pyytänyt Lupa- ja valvontavirastolta lausuntoa rakennusjärjestyksen luonnoksesta. Rakennusjärjestystä päivitetään vuoden 2025 voimaan tulleen rakentamislain vuoksi. Kuntien tulee uuden lain mukaan päivittää rakennusjärjestyksensä vuoden 2026 loppuun mennessä. Lupa- ja valvontavirasto on perehtynyt nähtävillä olevaan aineistoon ja antaa seuraavan lausunnon:

Yleistä

Lupa- ja valvontavirasto näkee hyvänä, että rakennusjärjestys päivitetään vastaamaan uutta rakentamislakia. Kunnassa on parhaillaan käynnissä usean yleiskaavan laatiminen, mikä antaa mahdollisuuden pohtia laajemminkin sitä, mitkä asiat linjataan kaavoissa ja mitkä rakennusjärjestyksissä.

Rakennusjärjestysluonnokseen ei sisälly taustoittavaa selostusta tai perusteluosaa, jossa olisi kerrottu nykyiseen rakennusjärjestykseen nähden esitettävistä muutoksista tai arvioitu muuttuvien linjausten vaikutuksia. Lupa- ja valvontavirasto suosittelee jatkotyössä laatimaan tällaista taustoittavaa materiaalia, josta linjauksien taustat ja tarpeet käyvät ilmi.

Suunnittelutarvealueet

Suunnittelutarvealueeksi määritellään aiemman rakennusjärjestyksen tapaan koko asemakaavoittamaton alue. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että tämä saattaa olla tarpeellista ja tarkoituksenmukaista huomioiden mm. lentomelualue, taajaman rakentamispaineiset lievealueet ja useat vireillä olevat yleiskaavahankkeet. Suunnittelutarvealueiden määrittely edellyttää vielä asian taustoittamista ja perustelua (Hallintolaki 42 §, päätöksen riittävät perustelut) rakennusjärjestyksessä tai sen tausta-aineistossa.

Rakennusoikeuden määrä

Kuivan maan rakennuspaikoilla rakennusoikeuden määräksi on linjattu 15 % rakennuspaikan pinta-alasta tai enimmillään 500 km². Suuruus on vastaava kuin Pirkkalan voimassa olevassa rakennusjärjestyksessä. Tämä mahdollistaa kohtalaisen suuria yksittäisiä rakennuksia. Lupa- ja valvontavirasto kannustaa jatkotyössä arvioimaan, voiko rakennusoikeuden suuruus johtaa kielteisiin maisemavaikutuksiin herkissä ympäristöissä ja onko asiaa ohjattu rakennusjärjestyksessä siltä osin muuten riittävästi.

Pirkkala rakennusjärjestykseen ollaan uutena määräyksenä tuomassa rannalle sijoittuvien vakituisten asuntojen rakennusoikeutta, joka voisi rantojen käytön

osayleiskaavan alueella vakituiseen asumiseen osoitetuilla alueilla olla 300 m² ja taajamien yleiskaavan alueella jopa 500 m².

Rantojen käytön osayleiskaava on vuodelta 1993. Vakituista asumista siinä on osoitettu melko vähän ja silloinkin yleensä lahden pohjukoihin lähelle kulkuväyliä. Taajamien yleiskaava on vuodelta 2020 ja siinä rannoille sijoittuvat vakituisen asumisen alueet on osoitettu asemakaavoitettaviksi. Lupa- ja valvontavirasto pitää 500 m²:n suuruisen yksittäisen rakennuksen mahdollistamisen taajamaan ilman asemakaavoitusta erityisen riskialttiina maisema-arvojen, kaupunkikuvan ja yleisen viihtyvyyden kannalta. Kaikki taajamien yleiskaavan mukaiset asumiseen osoitetut alueet edellyttävät keskeisen sijaintinsa johdossa rakentamisen ohjausta asemakaavalla. Vielä asemakaavoittamattomiin taajaman ranta-alueisiin lukeutuu mm. maakunnallisesti arvokasta Nuolialan ja Partolan kulttuurimaiseman rakennettu kulttuuriympäristöaluetta. Lupa- ja valvontavirasto edellyttää, että rakennusoikeuden määrää arvioidaan jatkotyössä kriittisesti ja että sitä tarkistetaan. Rakennusjärjestys ei saa toimia kannustimena asemakaavoituksen käynnistämättä jättämiseen taajamassa.

Loma-asuntojen osalta rakennusoikeuden määrä on linjattu voimassa olevassa rantojenkäytön yleiskaavassa, joten sen poistaminen rakennusjärjestyksestä on Lupa- ja valvontaviraston näkemyksen mukaan tarkoituksenmukaista.

Luonto

Kohta 6 § Luonnon monimuotoisuuden huomioiminen rakentamisessa

Pykälän lopussa todetaan, että ”Rakentamishankkeeseen ryhtyvän tulee huomioida mahdollisten uhanalaisten lajien ja muiden tärkeiden luontoarvojen esiintyminen rakennuspaikalla. Tarvittaessa tulee rakentamislupahakemukseen liittää selvitys siitä, miten ne otetaan huomioon rakentamishankkeessa.”

Määräys on sisällöltään hyvä, mutta sitä olisi syytä tarkentaa vastaamaan luonnonsuojelulain laajempia velvoitteita. Pelkkä uhanalaisten lajien tai yleisten luontoarvojen maininta ei riitä kattamaan kaikkia lain edellyttämiä suojelukohteita. Pykälään ehdotetaan seuraavaa täsmennystä:

”Rakentamishankkeeseen ryhtyvän tulee selvittää, esiintyykö rakennuspaikalla uhanalaisia tai rauhoitettuja lajeja, EU:n tiukasti suojeltujen lajien lisääntymis- tai levähdyspaikkoja tai luonnonsuojelulaissa määritettyjä suojeltuja luontotyypppejä. Mikäli tällaisia esiintymiä tai luontoarvoja havaitaan tai niiden mahdollista esiintymistä ei voida sulkea pois, tulee rakentamislupahakemukseen liittää selvitys niiden huomioon ottamisesta.”

Tämä täsmennys varmistaa, että rakentamishankkeiden yhteydessä arvioidaan kaikki luonnonsuojelulain mukaiset suojelukohteet, ei ainoastaan uhanalaisia lajeja.

Kohta 28 § Maisematyöluvan tarve puiden kaatamiseksi

Rakennusjärjestys sisältää yksityiskohtaiset ja toimivat määräykset puuston säilyttämisestä ja maisematyöluvan tarpeesta. Pykälässä ei kuitenkaan tuoda vielä erikseen esiin sitä, että puiden kaataminen voi vaikuttaa samoihin luonnonsuojelulain mukaisiin luontoarvoihin kuin varsinainen rakentaminen.

Puiden kaatamista koskevaa sääntelyä olisi näin ollen syytä täydentää siten, että luonnonsuojelulain suojelukohteet huomioidaan myös puustoa poistettaessa. Pykälään ehdotetaan seuraavaa lisäystä:

”Ennen puiden kaatamista on tarvittaessa selvitettävä, liittyykö puuhun tai sen välittömään ympäristöön luonnonsuojelulaissa määritettyjä suojeltuja luontotyypppejä, uhanalaisten tai rauhoitettujen lajien esiintymiä tai EU:n tiukasti suojeltujen lajien lisääntymis- tai levähdyspaikkoja (erityisesti liito-oravan elinympäristöt tai petolintujen pesäpaikat). Mikäli tällaisia arvoja voi esiintyä, tulee pyytää asiantuntija-arvio tai viranomaisohjausta ennen toimenpiteisiin ryhtymistä.”

Tämä täydennys varmistaa, että puiden kaataminen ei johda luonnonsuojelulain vastaiseen toimintaan ja että mahdolliset luontoarvot tunnistetaan ennen toimenpiteitä.

Hulevedet

Lupa- ja valvontavirasto pitää hyvänä asiana, että hulevesien osalta määräyksiä on kehitetty. Hulevesien hallinnan osalta rakennusjärjestyksessä on huomioitu tärkeimmät asiat, ja maanpäälliset sekä luontopohjaiset ratkaisut hulevesien viivyttämiseen ensisijaisena vaihtoehtona maanalaisiin verrattuna nähdään positiivisena asiana. On hyvä ja tärkeää, että työmaavesien hallintaan on otettu kantaa. Onnettomuustilanteet, kuten erilaiset vuodot- ja päästöt, kuten öljyvuodot tai sammutusvesien hallinta, on tarpeen huomioida.

Lupa- ja valvontavirasto muistuttaa ilmastonmuutoksen aiheuttaman lisän huomioimisesta rankkasateisiin, kun hulevesien käsittelyä mitoitetaan.

Rakentamisen aikaisten vesien hallinta on erityisen tärkeää ranta-alueilla. Myös riittävät kasvillisuuden ja puuston peittämät vyöhykkeet rakennusten ja vesistön välillä ovat tärkeitä hidastamaan kiintoaineen ja ravinteiden päätymistä vesistöön ja hidastamaan ranta-alueiden rehevöitymistä ja mahdollista umpeenkasvua. Vaikutus on myönteinen vedenlaadun sekä myös virkistyskäytön näkökulmasta.

Pilaantuneet maat

Pilaantuneen maaperän huomioon ottamista käsitellään rakennusjärjestysluonnoksen kohdassa 45 §. Lupa- ja valvontavirasto ehdottaa täydentämään lukuun valtion viranomaisen roolin asiassa esimerkiksi seuraavasti:

Rakennushankkeeseen ryhtyvän on selvitettävä rakennuspaikan maaperän mahdollinen pilaantuneisuus. *Mikäli tontin maaperä todetaan pilaantuneeksi, on rakentamisluvan hakijan oltava yhteydessä valtakunnalliseen Lupa- ja valvontavirastoon maaperän puhdistamistarpeen arvioimiseksi.* Selvitys mahdollisesta pilaantumisesta ja sen vuoksi tehtävistä toimista tulee liittää rakentamislupahakemukseen.

Mikäli rakennuspaikan maaperä on pilaantunut, alue on kunnostettava ympäristönsuojelu viranomaisen edellyttämällä tavalla. *Pilaantuneen alueen puhdistaminen vaatii valtakunnallisen Lupa- ja valvontaviraston päätöksen tai luvan.*

Pilaantuneiden *maa-ainesten* käsittelyssä tulee noudattaa ympäristönsuojelulakia ja sen nojalla annettuja säädöksiä ja määräyksiä.

Geologisesti arvokkaat alueet

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että Pirkkalaan sijoittuvat geologisesti arvokkaat muodostumat tulisi mainita rakennusjärjestyksen luvussa Rakentaminen erityisalueilla. Pirkkalaan sijoittuu useita paikallisesti arvokkaita kallioalueita. Maakunnallisesti ja valtakunnallisesti arvokkaat alueet on merkitty myös Pirkanmaan maakuntakaavan ge-alueiksi ja niille on asetettu suunnittelu- ja suojelumääräykset.

Eläinsuojat

Pirkkalan kunnan rakennusjärjestysluonnoksessa eläinsuojia käsitellään kohdassa 32 §. Lupa- ja valvontavirasto katsoo kohtaan 32 § sisältyvän maininnan ”Muista etäisyyksistä määrätään Pirkkalan ympäristönsuojelumääräyksissä.” harhaanjohtavaksi.

Lupa- ja valvontavirasto muistuttaa, että valtioneuvoston asetuksessa ilmoituksenvaraisista eläinsuojista (138/2019, ns. eläinsuoja-asetus) sekä valtioneuvoston asetuksessa eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta (1250/2014, ns. nitraattiasetus) säädetään eläinsuojilta ja lantavarastoilta edellytettävistä etäisyyksistä.

Eläinsuojaksi katsotaan mm. tuotantorakennukset ja ulkotarhojen säänsuojat tai siihen rinnastettavat rakennelmat. Lupa- ja valvontavirasto muistuttaa, että nitraattiasetus (1250/2014) koskee kaikkia toimijoita kotieläinten määrään ja tilan pinta-alaan katsomatta.

Nitraattiasetuksen 4 §:ssä määrätään varastointitilojen, jaloittelualueiden ja ruokinta- ja juottopaikkojen sijoittamisesta seuraavasti: Lannan ja pakkaamattomien orgaanisten lannoitevalmisteiden varastointitilaa, tuotantoeläinten jaloittelualueita ja ulkotarhojen ruokinta- ja juottopaikkoja ei saa sijoittaa pohjavesialueelle, ellei maaperäselvitysten perusteella osoiteta, että tällaiselle alueelle sijoittaminen ei aiheuta pohjavesien pilaantumista tai sen vaaraa, tulvanalaiselle alueelle, alle 50 metrin etäisyydelle vesistöstä, talousvesikäytössä olevasta kaivosta tai lähteestä, alle 25 metrin etäisyydelle valtaojasta tai vesilain 1 luvun 3 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaisesta norosta.

Edellytettävät vähimmäisetäisyydet häiriintyviin kohteisiin määräytyvät lähtökohtaisesti eläinsuojatoiminnan laajuuden perusteella. Kuntien ympäristönsuojelumääräyksissä voidaan asettaa vaatimuksia sellaisten eläinsuojien sijoittamiseen, jotka eivät ole ympäristöluvan- tai ilmoituksenvaraisia (YSL 202 § 2 mom. 1 kohta).

Eläinsuojan luvan- tai ilmoituksenvaraisuus perustuu eläinten pitoon eläinsuojassa (YSL 27 §, 115a §, lain liitteet 1 ja 4). Ilmoitus- ja luvanvaraisuus määräytyy eläinlajin ja eläinmäärän tai kokonaiseläinyksikömäärän perusteella.

Eläinsuoja-asetuksen (138/2019) liitteessä 1 määrätään ilmoituksenvaraisilta eläinsuojilta edellytettävistä vähimmäisetäisyyksistä häiriintyviin kohteisiin eläinlajin, -määrän ja lannan käsittely- sekä varastointimenetelmän perusteella. Ilmoitusmenettelyn vähimmäisetäisyydet eivät sido ympäristölupamenettelyä, mutta niiden tiedot perustuvat

viimeisimpään tutkittuun tietoon ja niissä on myös huomioitu eläinsuojissa käytettäviä tekniikoita ja niiden vaikutuksia etäisyyteen. Ympäristölupamenettelyssä eläinsuojan sijoittaminen ratkaistaan tapauskohtaisen harkinnan perusteella.

Lupa- ja valvontavirasto ehdottaa kohdan 32 § täsmentämistä edellä mainituilta osin esimerkiksi seuraavanlaiseksi: Eläinsuojaa, lannan varastointitilaa tai ulkotarhojen ruokinta- ja juottopaikkaa ei saa sijoittaa alle 50 metrin etäisyydelle vesistöä, talousvesikäytössä olevasta kaivosta tai lähteestä, alle 25 metrin etäisyydelle valtaojasta tai norosta eikä pohjavesialueelle, ellei maaperäselvityksin osoiteta, että tällaiselle alueelle sijoittaminen ei aiheuta pohjavesien pilaantumista tai sen vaaraa. Eläinsuojan, maneesin, lantalan, ulkotarhan ja ratsastuskentän vähimmäisetäisyyden naapurikiinteistön rajaan tulee olla vähintään 50 metriä ja laitumen 10 metriä, kun rajan tuntumassa on asutusta, päiväkotia, koulu tai muita häiriintyviä kohteita. Kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä asetetut vaatimukset eivät koske eläinsuojia, jotka ovat ympäristöluvan- tai ilmoituksenvaraisia (YSL 202 § 2 mom. 1 kohta). Eläinsuojia koskevista etäisyys- ja sijoittamisvaatimuksista sekä lannan käsittelystä ja varastoinnista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksilla 1250/2014 ja 138/2019.

Muut valtion viranomaiset

Rakennusjärjestysluonnoksessa viitataan maantien liittymäluvan osalta ”toimivaltaiseen viranomaiseen”. Lupa- ja valvontavirasto suosittelee kuulemaan rakennusjärjestyksen laatimisessa Sisä-Suomen elinvoimakeskusta.

Suositukset matalimmista rakentamiskorkeuksista sisältyvät rakennusjärjestysluonnoksen kohtaan 33 §, rakentaminen rantavyöhykkeillä. Tekstissä ei ole mainittu, sisältyykö lukuun esim. aaltoiluvara. Matalimpien rakentamiskorkeuksien osalta Lupa- ja valvontavirasto suosittelee kuulemaan rakennusjärjestyksen laatimisessa Lounais-Suomen elinvoimakeskusta.

Lentomelun osalta rakennusjärjestyksen taustaselvityksenä on käytetty vuonna 2014 laadittua maakuntakaavoituksessakin käytettyä selvitystä. Lentomelun osalta Lupa- ja valvontavirasto suosittelee kuulemaan selvityksen ajantasaisuudesta puolustusvoimia sekä Finaviaa.

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Mari Seppä ja ratkaissut ylitarkastaja Esa Hoffrén.

Lupa- ja valvontavirasto

Postiosoite: PL 20, 13035 LVV

Puhelinvaihtelu: 0295 254 000

kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi

Tämä asiakirja LVV-U/49646/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LVV-U/49646/2026 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Seppä Mari 26.03.2026 09:54

Ratkaisija Hoffren Esa 26.03.2026 10:04

7/2026

Lausunto Pirkkalan kunnan rakennusjärjestysluonnoksesta

Päätös

Pirkanmaan liitto toteaa, että rakennusjärjestyksen uudistaminen rakentamislain mukaiseksi on tärkeää. Rakennusjärjestyksen rooli on myös jatkossa vahva ja sen merkitys kaava-alueiden ulkopuolisessa rakentamisessa erittäin merkittävä.

Pirkanmaan liitto katsoo, että rakennusjärjestyksessä tulisi ottaa huomioon Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 ja Pirkanmaan elonkirjon ja energian vaihemaakuntakaavassa alueen erityisominaisuuksina osoitettavat valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävät luonnon ja kulttuuriympäristöjen arvoalueet. Näiden arvoalueiden huomioiminen rakennusjärjestyksessä edistää myös maakuntakaavojen tavoitteiden toteutumista. Pirkanmaan liitto esittää, että arvoalueet yksilöidään ja listataan sekä osoitetaan numeroituna rakennusjärjestyksen liitekartoilla. Alueiden näkyvyys liitekartoilla parantaa niiden arvojen huomioon ottamista rakentamisen suunnittelussa.

Lisäksi Pirkanmaan liitto pyytää kiinnittämään huomiota Pirkanmaalla voimassa olevien maakuntakaavojen yleismääräyksiin.

Laadukkaan rakentamisen tueksi Pirkanmaan liitosta on myös mahdollista saada tarkempia lisätietoja maakunnallisista arvoalueista, jotka osoitetaan maakuntakaavoissa kehittämisperiaatemerkinnoilla. Näitä ovat esimerkiksi luonnon monimuotoisuuden ydinalueet ja sinivihherluonnon monimuotoisuuden ydinalueet.

Päätöksen peruste

Hallintosäätö pykälä 150 Maakuntakaavoitus

Selostus

Pirkkalan kunta pyytää 25.2.2026 saapuneella lausuntopyynnöllä Pirkanmaan liiton lausuntoa rakennusjärjestysluonnoksesta. Lausunto on pyydetty lähettämään 26.3.2026 klo 15 mennessä.

Hankkeen tavoitteet ja aikataulu

Rakennusjärjestyksen uusimisen tarve perustuu maankäyttö- ja rakennuslain muuttumiseen rakentamisen osalta uudeksi rakentamislainsiksi 1.1.2025 alkaen, ja maankäytön osalta uudeksi alueidenkäyttölaiksi. Rakentamislain 28 §:n mukaan kunnan tulee uusien rakennusjärjestys vastaamaan rakentamislain sisältöä ja uusittu rakennusjärjestys tulee olla voimassa enintään kahden vuoden kuluessa rakentamislain voimaantulosta eli viimeistään 1.1.2027 mennessä.

Pirkkalan yhdyskuntalautakunnan teki päätöksen rakennusjärjestyksen uudistamisesta helmikuussa 2024. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli nähtävänä 21.2.-6.3.2024 välisenä aikana ja rakennusjärjestysluonnos on nyt parhaillaan nähtävillä 25.2.-26.3.2026. Pirkkalan rakennusjärjestysluonnos on laadittu aiemman, 1.6.2016 voimaan tulleen rakennusjärjestyksen pohjalta siten, että aiemman rakennusjärjestyksen rakenne on säilytetty.

Maakuntakaava

Pirkanmaan maakuntakaava 2040 on hyväksytty 27.3.2017 ja kaava tuli voimaan kuulutuksella 8.6.2017. Pirkanmaan kokonaismaakuntakaavaa täydentävä vaihemaakuntakaava (*elonkirjo ja energia*) on hyväksytty maakuntavaltuustossa 7.4.2025 ja astunut voimaan 16.6.2025 maakuntahallituksen erillisellä päätöksellä, mutta kaava ei ole toistaiseksi lainvoimainen.

Pirkanmaan liiton Aluetietopalvelussa <https://tieto.pirkanmaa.fi/> voi tutustua Pirkanmaan maakuntakaavojen sisältöön. Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 aineistot löytyvät nettisivulta <https://maakuntakaava2040.pirkanmaa.fi/hyvaksyminen>. Vaihemaakuntakaavojen sisällöstä on luettavissa lisätietoa nettisivulla <https://kaava.pirkanmaa.fi/>

Lisätietoja

Tämän asian on valmistellut maakunta-arkkitehti Hanna Djupsjöbacka ja hyväksynyt suunnittelujohtaja Ruut-Maaria Rissanen.

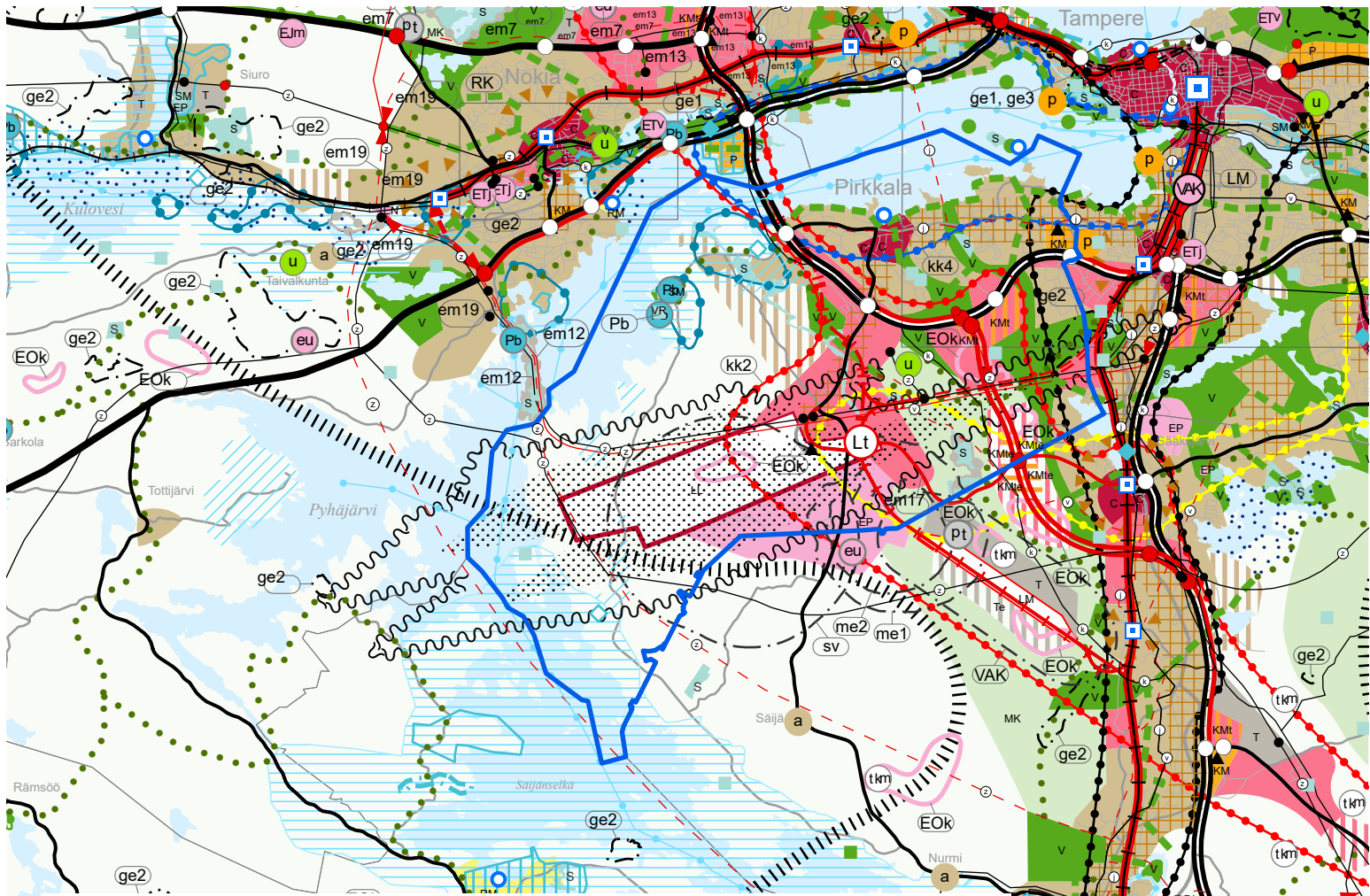
Ote

Pirkkalan kunta /yhdyskuntalautakunta, sähköposti: kirjaamo@pirkkala.fi

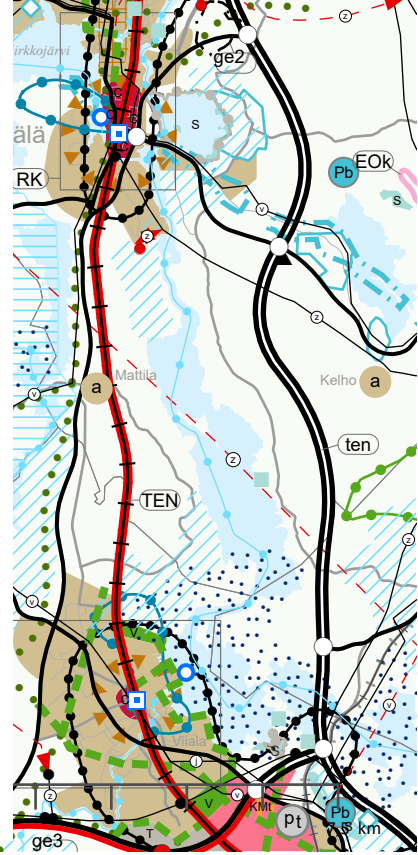
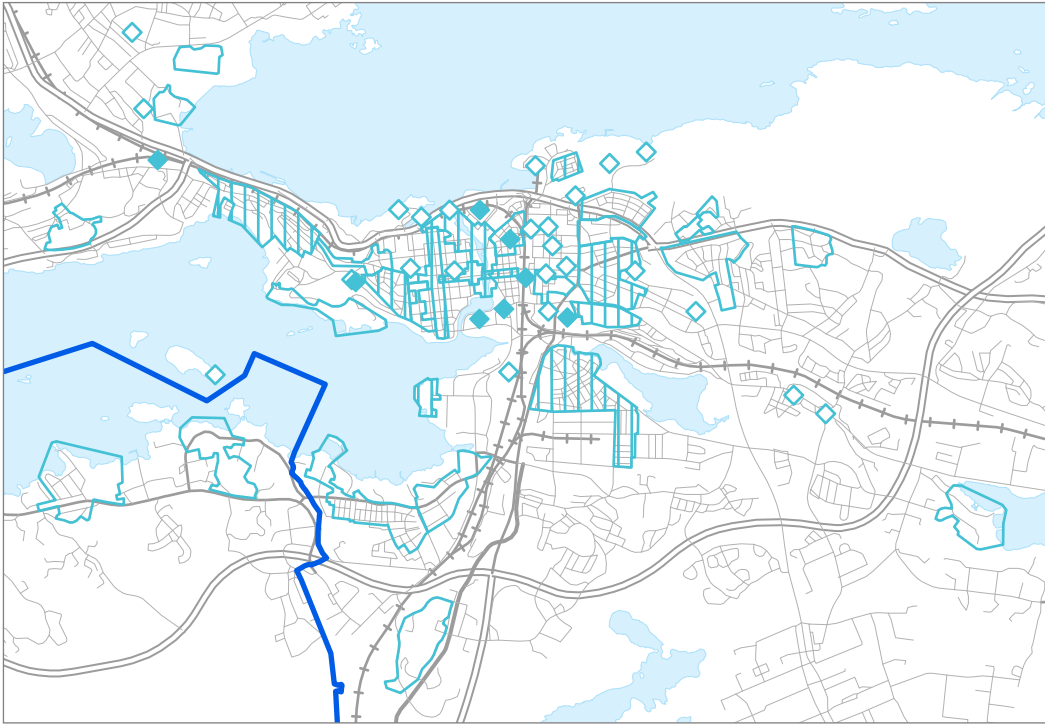
Ote Pirkanmaan maakuntakaavayhdistelmästä 1:150 000
Pirkanmaan maakuntakaava 2040 (hyv. 27.3.2017), Keski-Suomen maakuntakaava (hyv. 1.12.2017) ja
Pirkanmaan vaihemaakuntakaava (elonkirjo ja energia) (hyv. 7.4.2025)

Pirkkalan kunnan rakennusjärjestysluonnos

Alue on merkitty tummansinisellä viivalla / ympyrällä

ARVOKKAAT RAKENNETUT KULTTUURIYMPÄRISTÖT

Pirkkalan kunnan lausuntopyyntö, 25.2.2026 /CG8701B

Pirkkalan kunnan rakennusjärjestysluonnos

Pirkkalan kunta on viiteasiakirjalla pyytänyt Puolustusvoimien lausuntoa rakennusjärjestysluonnoksesta.

Rakennusjärjestyksessä annetaan paikallisista oloista johtuvia rakentamista, kulttuuri- ja luonnonarvojen huomioon ottamista sekä hyvän elinympäristön toteutumista ja säilyttämistä koskevia määräyksiä.

Puolustusvoimien lausunto

Pirkkalan kunnassa paikallisiin oloihin alueidenkäytön ja rakentamisen näkökulmasta vaikuttaa Puolustusvoimien toiminta Pirkkalan tukikohdan alueella. Puolustusvoimien toiminnalle on lisäksi luonteenomaista, että vaikutukset ulottuvat myös Puolustusvoimien käytössä olevien alueiden ulkopuolelle.

Puolustusvoimat esittää, että rakennusjärjestykseen lisätään määräys, esimerkiksi lukuun VI (Rakentaminen asemakaava-alueen ulkopuolella) tai lukuun XI (Rakentaminen erityis- ja ongelma-alueilla), jolla edellytetään maanpuolustuksen tarpeiden selvittämistä ja turvaamista rakennettaessa Puolustusvoimien suojavyöhykkeille tai melualueille.

Rakennusjärjestysluonnoksen 12 § kohdan 11 mukaan aurinkokeräimien- ja paneelien sijoittaminen rakennuksen vesikatolle on vapautettu rakentamisluvan hakemisesta. Puolustusvoimat esittää, että määräystä tarkennetaan lisäämällä rakennuksen käyttötarkoitukseen liittyvän rajauksen lisäksi aurinkokeräimien- ja paneelien tehoon liittyvä raja. Puolustusvoimat katsoo, että Pirkkalan kunnan alueella kaikista teollisen mittakaavan (>1 MWp) aurinkovoimalaitoksista tulisi selvittää sijoittamisen edellytykset mukaan lukien mahdolliset vaikutukset maanpuolustukseen.

Lisäksi Puolustusvoimat esittää rakennusjärjestykseen lisättäväksi seuraavaa tuulivoimaa koskevaa määräystä:

”Yli 50 metriä (kokonaiskorkeus maanpinnasta) korkeiden tuulivoimaloiden rakentamisesta tulee pyytää lausunto Puolustusvoimien Pääesikunnalta. Tuulivoimaloita ei saa rakentaa alle

2. Logistiikkarykmentti**Lausunto**

2 (2)

CG12260C

14048/10.02/2026

4 km:n etäisyydelle Puolustusvoimien alueista eikä alle 12 km:n etäisyydellä varalaskupaikan keskipisteestä.”

Yhteystiedot

2. Logistiikkarykmentti vastaa 2. Logistiikkarykmentti vastaa kaavoitukseen ja alueidenkäyttöön liittyviin lausuntopyyntöihin Pirkanmaan alueella. Lausuntopyynnöt ja kutsut neuvotteluihin tulee lähettää sähköpostilla kirjaamo.2logr@mil.fi tai 2. Logistiikkarykmentin esikunta (2LOGRE), PL 1000, 20811 TURKU.

LIITTEET**JAKELU**

Pirkkalan kunta, Yhdyskuntalautakunta

TIEDOKSI

3. Logistiikkarykmentti
PVLOGLE LOGOS YMPSE postinkäsittelijät
Satakunnan lennosto

Asiakirjan diaarinumero: 257/2026

Päivämäärä: 10.04.2026

Otsikko: Pirkkalan kunnan rakennusjärjestysluonnos

Allekirjoittajat:

<i>Nimi</i>	<i>Allekirjoitettu tunnisteella</i>	<i>Allekirjoituspäivä EE(S)T</i>
Anna-Leena Lehto Anna Katariina Lyyra-Seppänen	Vahva Vahva	2026-04-10 15:34 2026-04-10 15:51

Tämä dokumentti sisältää:

- Etusivun
- Alkuperäisen dokumentin (tai dokumentit)
- Sähköiset allekirjoitukset. Nämä eivät ole asiakirjan sivuilla nähtävillä, mutta ovat sähköisesti liitettynä.

Tämä tiedosto on sinetöity digitaalisella allekirjoituksella, joka toimii asiakirjan eheyden takaajana. Asiakirjamuoto tukee pitkäaikaista säilytystä.

[Allekirjoitettu asiakirja alkaa seuraavalta sivulta >](#)

PIRKANMAAN MAAKUNTAMUSEO

10.04.2026 Dnro: 257/2026

Pirkkalan kunta
Yhdyskuntalautakunta
PL 1001
33961 Pirkkala

kirjaamo@pirkkala.fi

Lausuntopyyntö 25.02.2026

PIRKKALAN KUNNAN RAKENNUSJÄRJESTYSLUONNOS

Pirkanmaan maakuntamuseolta pyydetään lausuntoa Pirkkalan kunnan rakennusjärjestysluonnoksesta. Alueellinen vastuumuseo kiittää lausunnon valmisteluun saamastaan lisäajasta ja toteaa asiassa seuraavaa.

Yleistä

Pirkkalassa on rikas ja monipuolinen kulttuuriympäristö. Pitkää asutushistoriaa heijastava arkeologinen kulttuuriperintö, satoja vuosia jatkuneen maanviljelyksen muovaamat kulttuurimaisemat sekä monipuolinen, eri elämäntiloja ja asumisen tapoja kuvaava rakennettu ympäristö muodostavat perustan nykyisen ja tulevan elinympäristön identiteetille ja vetovoimaisuudelle. Rakennusjärjestyksessä onkin muiden rakentamiseen liittyvien ohjeiden ja velvoitteiden lisäksi tarpeen kiinnittää riittävästi huomiota kulttuuriympäristön arvojen säilymisen edistämiseen.

Kaikilla kunnan alueilla ei ole kulttuuriympäristön arvojen osalta ajantasaista asematai yleiskaavaa, joka ohjaisi arvojen huomioimista rakennushankkeissa. Rakennusjärjestyksen avulla on syytä varmistaa, että kulttuuriympäristön arvoalueisiin/kohteisiin tai niiden lähiympäristöön sijoituvia rakennushankkeita koskevat suunnitelmat ja päätökset perustuvat riittävään tietoon alueen arvoista. Rakennusjärjestyksestä tulisi käydä selkeästi ilmi, mistä tietoa em. alueista tai kohteista on löydettävissä ja millä tavoin ne vaikuttavat rakennusjärjestyksen ohjaamiin hankkeisiin.

Rakennusjärjestysluonnokseen ei liity selostusosaa, jossa olisi perusteltu tehtyjä valintoja tai tuotu esiin luonnoksen suhdetta voimassa olevaan rakennusjärjestykseen (2016) tai Kuntaliiton mallirakennusjärjestykseen.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

Rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman kannalta keskeisiä kohtia rakennusjärjestysluonnoksessa ovat erityisesti 5 § *Rakennuskohteen sopeutuminen rakennettuun ympäristöön ja maisemaan*, 12 § *Vapautukset rakentamisluvan hakemisesta*, 18 § *Rakennuksen kunnossapito ja korjaaminen*, 19 § *Rakennuksen tai sen osan purkaminen* sekä luku VI *Rakentaminen asemakaava-alueen ulkopuolella*. Myös muissa pykälissä on rakennettuun kulttuuriympäristöön liittyvää sisältöä ja myös muiden kohtien säätelillä hankkeilla on vaikutuksia kulttuuriympäristöön.

PIRKANMAAN MAAKUNTAMUSEO Museokeskus Vapriikki,

Alaverstaanraitti 5, 33101 Tampere. Puh. 040 6730784. Fax: 03 5656 5141

Sähköposti: pirkanmaan.maakuntamuseo@tampere.fi www.vapriikki.fi

Useissa rakennusjärjestysluonnoksen pykälissä viitataan asemakaavalla tai erityislainsäädännön nojalla suojeltuihin rakennuksiin, joiden vaalimiseen määräyksillä tähdätään. Pirkanmaan maakuntamuseo muistuttaa, että hyvin suuri osa kulttuurihistoriallisesti arvokkaista rakennuksista on vailla suojelua ja osa on suojeltu yleiskaavassa. Rakennusjärjestysehdotusta laadittaessa asiaan tulee kiinnittää erityistä huomiota, jotta määräyksistä on apua myös näiden kohteiden säilyttämisessä ja niiden arvojen vaalimisessa. Maiseman arvoalueita ei mainita luonnoksessa lainkaan. Pirkkalassa on kuitenkin useita maakunnallisesti merkittäviä maiseman arvoalueita, jotka tulee huomioida laadittavassa rakennusjärjestyksessä.

Kulttuuriympäristötieto ja liiteaineisto

Pirkkalan rakennusjärjestyksen luonnoksesta puuttuvat toistaiseksi tiedot kunnan kulttuuriympäristöistä sekä liitekartta niiden sijainnista. Samoin puuttuu tieto tärkeistä kulttuuriympäristötiedon lähteistä. Kartalla tulisi esittää vähintään valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet; maakunnallisesti arvokkaat kulttuuri-maisemat; maakunnallisesti merkittävät rakennetun kulttuuriympäristön alueet ja kohde sekä lailla rakennusperinnön suojelemisesta suojeltu kohde:

- Vesilahden kulttuurimaisema
- Pyhäjärven - Nokianvirran - Kuloveden kulttuurimaisema
- Anian kylän kulttuurimaisema
- Topparin ja Savilahden kulttuurimaisema
- Pirkkalankylän - Sankilan - Tanilan kulttuurimaisema
- Sankilan kartano
- Ollilan tila
- Haikan asuinalue, tanssilava ja kartanon alue
- Preen-Nuolialan kulttuurimaisema

Pirkanmaan maakuntamuseo esittää, että aineistoon, esimerkiksi rakennusjärjestyksen liitteisiin, lisätään verkko-osoitelinkit valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita koskevaan inventointiin *Pirkanmaa, valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet, VAMA 2021* (Ympäristöministeriö ja Syke, 2021). Samoin esitetään lisättäväksi linkit maakuntakaavainventointeihin, joiden pohjalta arvoalueet ja kohteet on osoitettu Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040: *Pirkanmaan maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt 2016* (Pirkanmaan liitto); *Kulttuurimaisemat 2016. Pirkanmaan maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaat maatalousalueet* (Pirkanmaan liitto); *Pirkanmaan maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitysinventointi: ehdotus maakunnallisiksi maisema-alueiksi 2013* (Pirkanmaan liitto). Inventoinneissa on määritelty ne ominaispiirteet ja arvot, joihin arvoluokitus perustuu. Mikäli rakennusjärjestykseen tai sen liitteisiin ei haluta sisällyttää linkkejä, tulisi edellä mainitut inventoinnit vähintään luetella nimellä. Rakennusjärjestykseen kannattaa kirjata, että toimivaltaisella viranomaisella on tarvittaessa oikeus täydentää ja tarkistaa liitekarttoja ja –asiakirjoja.

Pirkkalassa sijaitsee suuri määrä paikallisesti arvokasta rakennettua kulttuuriympäristöä. Pirkanmaan maakuntamuseo esittää harkittavaksi, että aineistoon lisätään tieto siitä, että paikallisesti arvokkaita rakennetun ympäristön kohteita ja alueita koskevaa tietoa löytyy Maanmittauslaitoksen Paikkatietoikkunasta Pirkanmaan maakuntamuseon ylläpitämiltä karttatasoilta *Pirkanmaan kulttuuriympäristön arvoalueet ja Pirkanmaan rakennetun ympäristön kohteet* sekä *Pirkanmaan tutkimus- ja selvityshankkeet*, joiden sisältö on luonteeltaan päivittyvää.

Selvitysvelvollisuus

Pirkanmaan maakuntamuseo esittää, että rakennusjärjestyksen ensimmäiseen lukuun lisätään Kuntaliiton mallirakennusjärjestyksen mukainen pykälä *Rakennushankkeen ja toimenpiteen ennakkolausunnot: Kun rakennuskohde tai toimenpide sijoittuu arvokkaaseen ympäristöön tai suojeltuun kohteeseen, tulee hyvissä ajoin ennen toimenpiteeseen ryhtymistä selvittää yhdessä rakennusvalvontaviranomaisen kanssa eri tahojen lausuntotarpeet ja mahdolliset toimenpidettä rajoittavat tekijät*. Samoin esitetään lisättäväksi lukuun kuusi rakennuspaikalle asetettavia vaatimuksia koskeviin pykäliin mallin mukainen määräys: *Rakennushankkeeseen ryhtyvän on selvitettävä etukäteen, soveltuuko kiinteistö rakentamiseen, kun otetaan huomioon suojelliset, historialliset ja luontoarvot sekä ennusteet muuttuvista ilmasto-olosuhteista*. Tällä tavoin on mahdollista ehkäistä ennalta sitä, että suunnitelmien ristiriidat kulttuuriympäristöarvoihin nähden tulevat esiin vasta lupaa haettaessa.

Sopeutuminen ympäristöön ja maisemaan

Pykälässä viisi ohjataan rakennuskohteen sopeutumista rakennettuun ympäristöön ja maisemaan. Pykälään sisältyy monia hyviä määräyksiä. Siinä mm. linjataan, että *uudisrakennuksen, lisärakennuksen ja korjausrakentamisen tulee sopeutua ympäröivän alueen yleisesti noudatettuun rakennustapaan ja olemassa olevaan rakennuskantaan*. Pirkanmaan maakuntamuseo esittää kyseisen kohdan täsmentämistä konkreettisemmaksi mallirakennusjärjestyksen mukaisesti: *Rakennuskohteen tulee sopeutua ympäröivän alueen ominaispiirteeseen ja yleisesti noudatettuun rakennustapaan sijoituksen, koon, muodon, ulkomateriaalien, värityksen, valaistuksen sekä julkisivun jäsentelyn osalta*. Vuoden 2016 rakennusjärjestykseen sisältyy vielä vastaavan kaltainen lauseke, joka konkretisoi sitä, miten uudis#, lisä# ja korjausrakentamisen tuli sopeutua rakennettuun kulttuuriympäristöön. Nyt esitetyssä luonnoksesta tämä täsmennys on poistettu, jolloin sopeutumisvaatimus jää yleiseksi ja tulkinallisesti liian avoimeksi.

Määräystä *Rakennuspaikan rakennusten tulee muodostaa ympäristökuvaltaan sekä maisemaltaan sopusuhtainen kokonaisuus* maakuntamuseo esittää niin ikään täydennettäväksi mallin mukaisesti: *Rakennuskohteen tulee muodostaa ympäristö- ja kaupunkikuvaltaan sopusuhtainen sekä alueen luonto-, maisema- ja historialliset arvot huomioon ottava kokonaisuus*.

Pykälässä viisi on myös painotettu, että sopeutumiseen *tulee kiinnittää erityistä huomiota alueilla, joilla rakennuskanta on muodostunut yhtenäiseksi kuten 1940–1960-luvuilla rakennetuilla omakotitaloalueilla sekä muilla rakennuskulttuuriltaan arvokkail-*

la alueilla. Pirkanmaan maakuntamuseo katsoo, että näin tulee olla myös maisemaltaan arvokkailla alueilla.

Pykälässä 11 on määrätty, että *Mastot ja vastaavat tekniset pylväät on sijoitettava siten, etteivät ne tarpeettomasti turmele maisemakuvaa, eivätkä aiheuta kohtuutonta haittaa ympäristölle. Antennit ja muut vastaavat laitteet on pyrittävä sijoittamaan jo olemassa oleviin mastoihin tai kerrostalojen katoille.* Pirkanmaan maakuntamuseo katsoo, että määräys on tarpeellinen.

Luvanvaraisuus, vapautukset ja sen rajoitukset

Pykälässä 12 säädetään rakentamislain mukaisesti rakentamisen luvanvaraisuudesta vapautettujen kohteiden rakentamisesta, että *vaikka rakennuskohde tai toimenpide on vapautettu rakentamisluvan hakemisesta, niin rakentamishankkeeseen ryhtyvän on huolehdittava siitä, että rakennuskohde suunnitellaan ja rakennetaan rakentamista koskevien säännösten ja määräysten sekä tämän rakennusjärjestyksen mukaisesti rakennettu ympäristö, kiinteät muinaisjäännökset ja muu kulttuuriympäristö huomioon ottaen.* Pykälässä on lueteltu luvanvaraisuudesta vapautettuja toimenpiteitä, joihin sisältyvät mm. julkisivun ja katon materiaalin ja värin muuttaminen sekä aurinkokeräimien ja -paneelien ja lämpöpumpun ulkoyksiköiden sijoittaminen. Näiden osalta määrätään kuitenkin, että *vapautukset eivät koske asemakaavassa tai lain nojalla suojeltua rakennusta.* Pirkanmaan maakuntamuseo pitää määräyksiä myönteisinä ja tarpeellisenä, mutta huomauttaa, että asemakaavoittamattomilla alueilla sijaitsevat, yleiskaavalla suojellut, tai muutoin esim. maakuntakaavan selvityksissä arvokkaiksi todetut kohteet jäävät pykälän nojalla vaille huomiota. Alkuperäiset tai niitä vastaavat julkisivu- ja katemateriaalit ovat erittäin tärkeitä kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten kertovuuden ja arkkitehtonisen/rakennushistoriallisen arvon säilymisen kannalta. Tästä syystä luvanvaraisuus tulisi ulottaa myös muihin arvokkaisiin rakennuksiin. Myös ikkunoiden ja ovien vaihtaminen tulisi samasta syystä sisällyttää luvanvaraisiin toimenpiteisiin suojelluissa tai muutoin kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennuksissa.

Samassa pykälässä määrätään muuntamoiden osalta, että *muuntamo ei saa sijoittaa kulttuurihistoriallisesti arvokkaalle alueelle eikä muinaismuistoalueelle ilman museoviranomaisen suostumusta tai lupaa. Muuntamo tulee sijoittaa siten, ettei se turmele maisemaa.* Määräys on tarpeellinen maiseman arvojen vaalimiseksi.

Kunnossapito ja korjaaminen

Pykälä 18 koskee rakennuksen kunnossapitoa ja korjaamista. Rakennetun kulttuuriympäristön kannalta oleellinen määräys on: *rakennusta tulee hoitaa ja pitää kunnossa eikä sitä saa päästää rapistumaan korjauskelvottomaksi sekä Rakennuksen korjaamisessa on otettava huomioon rakennuksen ominaispiirteet kuten kulttuurihistoriallinen arvo, eikä korjaaminen saa johtaa tyylillisesti alkuperäisestä rakennuksesta ja ympäristöstä poikkeavaan lopputulokseen. Suojeltua rakennusta ei saa muuttaa tai käyttää niin, että rakennuksen suojeluarvo vähenee.*

Kuntaliiton mallirakennusjärjestyksessä korjaamisesta ja sen lupakynnyksestä määrätään seuraavasti. *Rakennuskohdetta korjattaessa rakentamislupa tarvitaan, jos (...) korjaamisella on merkittävää vaikutusta kaupunkikuvaan, maisemaan tai kulttuuripe-*

rintöön. Rakentamislupa tarvitaan myös korjaamiseen, joka kohdistuu rakennuskohteen olennaisiin ominaispiirteisiin. Korjaamiseen tarvitaan aina rakentamislupa, jos: 1) korjataan tai muutetaan kaavan tai lain nojalla suojeltua taikka historiallisesti tai rakennustaiteellisesti arvokasta rakennusta tavalla, jolla on merkittävää vaikutusta rakennuksen suojeltavalle tai rakennustaiteelliselle arvolle. Maakuntamuseo katsoo, että mallissa käytetty muotoilu turvaisi rakennetun ympäristön arvoja laajemmin kuin luonnoksen tämänhetkinen muotoilu. Maakuntamuseo esittää pykälien 12 ja 18 muokkaamista näiltä osin.

Purkaminen

Pykälä 19 koskee rakennuksen tai sen osan purkamista. Ensimmäisen momentin mukaan *Rakennusvalvontaviranomainen voi rakennuksen tai sen osan purkamislupahakemusta käsitellessään edellyttää hakijaa toimittamaan asiantuntijan tekemän selvityksen rakennuksen historiallisesta tai rakennustaiteellisesta arvosta sekä rakennuksen kunnosta. Vastaava selvitys voidaan vaatia myös purkamiseen johtavan rakentamislupahakemuksen yhteydessä. Viimeisessä momentissa määrätään uutena sisältönä, että Asemakaavalla tai lain nojalla suojellun taikka muuten historiallisesti tai rakennustaiteellisesti arvokkaan rakennuksen purkamislupahakemukseen on liitettävä museoviranomaisen lausunto. Pirkanmaan maakuntamuseo pitää määräyksiä erittäin tarpeellisina ja onnistuneesti muotoiltuina. Pykälään sisältyy uutena myös kiertotalouteen liittyvä ja yksittäisten rakennusosien arvoja säästävä määräys: *Rakennuksen tai sen osan purkamisessa on huolehdittava, että käyttökelpoiset rakennusosat ja materiaalit otetaan talteen ja hyödynnetään ensisijaisesti uudelleen tai toimitetaan kierrätykseen.**

Viidennessä luvussa säädetään piha-alueista ja puustosta. Pykälässä 20 määrätään, että *piha-alueen suunnittelussa ja rakentamisessa tulee ottaa huomioon myös sen mahdolliset luontoarvot ja kulttuurihistorialliset arvot ja 26 §:ssä, että Aidan ja istutusten tulee tyypiltään, korkeudeltaan ja muulta ulkoasultaan sopeutua ympäristöön. Pykälän 28 mukaan Asemakaava-alueella ja yleiskaava-alueella, mikäli yleiskaavassa on niin määrätty, tulee puiden kaatamista varten pyytää kunnan ympäristönsuojelun viranhaltijan arvio maisematyöluvan tarpeesta. Maisemalupa tarvitaan mm. maisemakuvallisesti merkittävien puiden kaatamiseen, kaavalla säilytettäviksi osoitettujen puiden ollessa kyseessä sekä korttelialueilla, joille on osoitettu aluesuojelumerkintä (/s). Rantaan rajoittuvalla rakennuspaikalla tulee säilyttää suojaava puusto, etenkin rakennusten ja rannan välisellä alueella. Pirkanmaan maakuntamuseo katsoo, että määräykset turvaavat osaltaan taajamakuvan arvopiirteitä.*

Rakentaminen asemakaava-alueen ulkopuolella

Kuudennessa luvussa määrätään rakentamisesta asemakaava-alueen ulkopuolella. Muualla kuin ranta-alueella rakennuspaikan tulee olla yleisen vesijohto- ja viemäriverkoston piirissä vähintään 2000 m² ja sen ulkopuolella vähintään 5000 m². Rakennusoikeuden määräksi on asetettu 15 % rakennuspaikan pinta-alasta tai korkeintaan 500 k-m². Rakennuspaikoille saa sijoittaa yhden enintään kaksiasuntoisen asuinrakennuksen, jonka suurin sallittu kerrosluku on kaksi (II).

Rakennusjärjestyksen luonnoksessa ollaan aikaisempaan nähden uutena sisältönä määräämässä rannalle sijoittuvien vakituisten asuntojen rakennusoikeudesta. Pirkkalan taajamayleiskaavassa 2020 (2016) vakituiseen asumiseen osoitetulle, rantaan rajoittuvalle rakennuspaikalle, saisi luonnoksen mukaan rakentaa yhden enintään kaksiasuntoisen ja kaksikerroksisen asuinrakennuksen sekä saunarakennuksen ja talousrakennuksen, joiden yhteenlaskettu kokonaiskerrosala olisi enintään 10 % rakennuspaikan pinta-alasta tai enintään 500 m². Rantojen käytön osayleiskaavan (1993) alueella määräykset olisivat muutoin vastaavanlaiset, mutta maksimirakennusoikeudeksi asetettaisiin 300 m².

Pirkanmaan maakuntamuseo ilmaisee huolensa niistä rakennettuun kulttuuriympäristöön ja maisemaan kohdistuvista kielteisistä vaikutuksista, joita määräysten mahdollistama, huomattavan kookas, uudisrakentaminen voi aiheuttaa. Koska rakennusoikeutta ei ole jaoteltu asuinrakennukselle ja talousrakennuksille, mahdollistavat määräykset jopa 500 m² suuruisen rakennuksen rakentamisen maisemallisesti ja/tai taajamakuvallisesti herkille alueille. Näitä ovat erityisesti maakunnallisesti merkittävät rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman arvoalueet sekä taajaman ranta-alueet. Taajaman ranta-alueisiin lukeutuvat mm. maakunnallisesti arvokkaiden rakennetun kulttuuriympäristöjen, *Haikan asuinalueen, tanssilavan ja kartanon alueen* sekä *Pereen-Eskolan kulttuurimaiseman* asemakaavoittamattomat osat.

Alueellinen vastuumuseo toteaa, että maksimirakennusoikeuden määrää tulee rakennetun ympäristön ja maiseman arvoalueilla kohtuullistaa ja se tulee jakaa asuinrakennuksen ja talousrakennusten kesken. Maakuntamuseo muistuttaa myös, että taajamaosayleiskaavassa rannoille sijoittuvat vakituisten asumisen alueet on osoitettu asemakaavoitettaviksi. Pykälässä 5 on määrätty, että rakennuskohteen tulee sopeutua ympäröivän alueen ominaispiirteeseen ja yleisesti noudatettuun rakennustapaan, mutta se jättää muotoilunsa puolesta paljon tulkinnanvaraa. Pirkanmaan maakuntamuseo on esittänyt pykälää täydennettäväksi. Koska kulttuuriympäristön arvoihin ei viitata kuudennen luvun pykälissä, voivat rakennushankkeisiin ryhtyvät saada sen käsityksen, että kaikille rakennuspaikoille voi rakentaa sallitun maksimimäärän kerrosalaa. Maakuntamuseo esittää, että pykälään sisällytetään tieto kulttuuriympäristön mahdollisesti asettamista reunaehdoista ja viitataan pykäliin, joissa näin säädetään.

Pykälässä 33 on annettu tarpeellisia määräyksiä rakentamisen etäisyydestä rantaviivaan sekä suojapuustosta. Rakennuskohteen etäisyys rantaviivasta tulee olla vähintään 25 metriä. Rakennuskohteen, joka ei rakentamislain 42.1 §:n mukaan edellytä rakentamislupaa, saa sijoittaa lähemmäksi rantaviivaa siten, että *rakennuksen ja rantaviivan väliin jätetään tai istutetaan riittävä puusto rakennuksen sopeuttamiseksi rantamaisemaan. Rakennuskohdetta ei saa sijoittaa rannan läheisyyteen siten, että se rikkoo tai turmelee yhtenäisen rantamaiseman. Lisäksi määrätään, että Rantaan rajoittuvalla rakennuspaikalla tulee säästää tai sinne tulee istuttaa suojaavaa puustoa, etenkin rakennusten ja rannan välisellä alueella. Puustoa ei saa kokonaan poistaa ja vain harventaminen on sallittua.*

Arkeologinen kulttuuriperintö

Pirkkalan alueelta tunnetaan tällä hetkellä 90 arkeologista kohdetta: 58 kiinteää muinaisjäännöstä, 11 mahdollista muinaisjäännöstä ja 21 ns. muuta kulttuuriperintökoh-

detta. Vaikka rakennusjärjestysluonnoksen 1 §:n mukaan rakennusjärjestyksen tehtävänä on mm. kulttuuriarvojen huomioonottamisen ja kulttuurillisesti kestävä kehityksen edistäminen, arkeologisen kulttuuriperinnön suojelua tukeva ohjeistus on luonnoksessa melko vähäistä, ja sitä tulisi kehittää.

Kulttuuriperinnön suojelun näkökulmasta tärkeä on luonnoksen 12 § (Vapautukset rakentamisluvan hakemisesta), jonka mukaan "vaikka rakennuskohde tai toimenpide on vapautettu rakentamisluvan hakemisesta, niin rakentamishankkeeseen ryhtyvän on huolehdittava siitä, että rakennuskohde suunnitellaan ja rakennetaan rakentamista koskevien säännösten ja määräysten sekä tämän rakennusjärjestyksen mukaisesti rakennettu ympäristö, kiinteät muinaisjäännökset ja muu kulttuuriympäristö huomioon ottaen. - - Vapautukset eivät koske asemakaavassa tai lain nojalla suojeltua rakennusta." Pirkanmaan maakuntamuseo katsoo, että muinaismuistolain rauhoituspykälien toteutumisen ja muiden arkeologisten kohteiden/muiden kulttuuriperintökohteiden asianmukaisen huomioonottamisen varmistamiseksi tulisi ko. kohtaa täydentää muotoon: *Vapautukset eivät koske asemakaavassa tai lain nojalla suojeltua rakennusta eivätkä kiinteiden muinaisjäännösten, muiden arkeologisten kohteiden tai muiden kulttuuriperintökohteiden alueita.*

Maankäyttäjän oikeusturvan ja arkeologisen kulttuuriperinnön suojelun kannalta on tärkeää täydentää kiinteisiin muinaisjäännöksiin ja muihin arkeologisiin kohteisiin (muihin kulttuuriperintökohteisiin) liittyviä tietoja ja menettelyohjeita myös seuraavasti:

Kiinteän muinaisjäännöksen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen ja muu siihen kaivoaminen ilman muinaismuistolain nojalla annettua lupaa on kielletty. Kiinteään muinaisjäännökseen kuuluu lisäksi suoja-alue, joka on tarpeen muinaisjäännöksen säilymiseksi sekä sen laadun ja merkityksen kannalta välttämättömän tilan varaamiseksi sen ympärille (Muinaismuistolaki 1 ja 4 §). Rakennuspaikan ja suojelukohteen välisen etäisyyden riittävyttä arvioi tapauskohtaisesti alueellinen vastuumuseo (Pirkanmaan maakuntamuseo). Myös arkeologisen kohteen ympäristö ja maisema on pyrittävä ottamaan suunnittelussa huomioon tärkeänä osana kulttuuriperintöä.

Valtaosa kiinteistä muinaisjäännöksistä on tarkemmin rajaamattomia, joten maankäytön suunnittelu niiden läheisyydessä voi edellyttää arkeologisia tutkimuksia ennen rakentamista. Rakentamista tai muuta maankäyttöä suunniteltaessa kiinteän muinaisjäännöksen alueelle tai läheisyyteen tulee pyytää lausunto Pirkanmaan maakuntamuseolta. Myös muun arkeologisen kulttuuriperintökohteen ollessa kyseessä tulee neuvotella alueellisen vastuumuseon kanssa.

Jos rakentamisen aikana löytyy ennestään tuntematon kiinteä muinaisjäännös, on se suoraan, ilman eri toimenpiteitä tai päätöstä, rauhoitettu lain nojalla, vaikkei kohdetta ole vielä muinaisjäännösrekisterissä. Jos työhankkeen yhteydessä havaitaan merkkejä muinaisjäännöksestä (esim. ympäröivästä poikkeavaa nokista tai punertavaa maata, hiiltä, kiveystä, kivi- tai tiilimuurausta tai arviolta yli 100 vuotta vanhoja esineitä), on työ kyseiseltä kohdalta heti keskeytettävä ja asiasta ilmoitettava Pirkanmaan maakuntamuseolle (MML 14 ja 16 §).

Arkeologista kulttuuriperintöä koskevien ohjeiden toimivuuden ja rakennushankkeen ryhtyvän oikeusturvan kannalta on tärkeää lisätä tekstiin myös tieto siitä, mistä arkeologisten kohteiden paikka- ym. tiedot ovat saatavilla. Keskeisimpiä tiedon lähteitä ovat Museoviraston Kulttuuriympäristön palveluikkuna www.kyppi.fi ja karttapalvelu <https://kartta.museoverkko.fi> sekä Maanmittauslaitoksen *Paikkatietoikkuna*.

Rakennusjärjestyksessä on lisäksi syytä tuoda esille (tekstissä ja karttaliitteessä) Pirkkalan kunnan alueella sijaitsevat Pirkanmaan maakuntakaavaan merkityt arkeologisen perinnön ydinalueet ja niihin liittyvä suunnittelumääräys: *Alueella sijaitsevien muinaisjäännösalueiden ja niiden lähialueiden maankäyttöä, rakentamista ja hoitoa suunniteltaessa on kiinteiden muinaisjäännösten lisäksi otettava huomioon muinaisjäännösten suoja-alueet, maisemallinen sijainti ja mahdollinen liittyminen arvokkaisiin maisema-alueisiin ja/tai kulttuuriympäristöihin.*

Lopuksi

Pirkanmaan maakuntamuseo katsoo, että rakennusjärjestyksen ehdotusaineistoon on tarpeen sisällyttää vastineraportti saaduista lausunnoista ja niihin annetuista vastineista. Lisäksi esitetään, että tehdyt muutokset korostetaan eri värillä, jotta niitä on helpompi seurata ja arvioida.

Rakennusjärjestysehdotus liiteaineistoinen pyydetään toimittamaan Pirkanmaan maakuntamuseoon lausuntoa varten.

Kulttuuriympäristöpäällikkö

Anna Lyyra-Seppänen

Tutkija

Anna-Leena Lehto

Tiedoksi: Lupa- ja valvontavirasto; Pirkanmaan liitto; Museovirasto/Kulttuuriympäristöpalvelut

A-LL/va/a-II

Anian kyläyhdistys ry

25.03.2026

Palaute rakennusjärjestyksen luonnoksesta

Käsittelimme rakennusjärjestyksen luonnosta yhdistyksen vuosikokouksen yhteydessä.

Oheen on koottu asioita, jotka nousivat keskustelussa esille. Näistä jätämme mielipiteen.

- Omaisuudensuojakysymykset erityisesti lentomelualueeseen liittyen: Pyydämme selvitystä koskien omaisuudensuojaa, erityisesti maankäyttöön liittyen. (Onko kyseinen selvitys tehty ja saatavilla?)
- Lentomelualueen ajankohtaisuus: Näkemyksemme mukaan asumme Pirkkalan hiljaisimmalla alueella. Lentomelua emme koe täällä millään tavoin ongelmalliseksi. Kuitenkin nykyinen lentomelualueerajaus rajoittaa rankasti maankäyttöä alueellamme.
- Onko maan sitominen teoreettiseksi lentomelualueeksi perusteltua, se loukkaa omaisuudensuojaa estäen maankäytön esimerkiksi uudisrakentamiseen.
- Rakennusjärjestyksen informatiivisuus. Taajaman määritelmää emme löytäneet. Mikä on karttaliitteiden funktio dokumentissa? Niitä ei avattu ollenkaan. Karttaliitteiden vaikutus maankäyttöön?
- Sijoittamislupien käsittelyprosessi – ei ole avattu. Mitä tapahtuu sijoittamisluvan jättämisen jälkeen?
- Voiko nyt määritellylle lentomelualueelle rakentaa uuden omakotitalon? Onko rakenteissa otettava huomioon jotakin erityistä? Muiden maakuntien lentokenttien ympäristössä huomattavasti väljempää tulkintaa ja uudisrakentaminenkin on mahdollista rakenteellisin ratkaisuin.
- Kunnan maankäytössä painotetaan maaseudun elinvoiman tukemista. Millä tavoin nyt esitetyt määräykset edistävät maaseudun ja kylien elinvoimaa?

- Asuntotuotannon monipuolisuus on huomioitava. Vireillä oleva Kirkkoniityn kaava tulee edustamaan tiheää omakoti- ja rivitaloasuinaluetta. Maaseutumaisista asumista pitäisi mahdollistaa nykyistä huomattavasti enemmän. Erityisesti Anian kylään, jossa on saatavilla niin infra kuin jo valmiiksi muodostunutta kylämäistä asutusta.
- Uuden rakennuslain hengen mukaista olisi haja-asutusalueen rakentamisen helpottaminen.

Juha Räihä

Puheenjohtaja, Anian kyläyhdistys ry

Muut allekirjoittaneet

Sari Räihä

Kauko Nuutinen

Jukka Pyhäلتö

Tapio Savilahti

Sirpa Kolehmainen

Rina Savilahti

Esa Isotalo

Jarmo Isotalo

Terttu Lehtonen

Harri Mustakoski

Harri Lehtonen

Sinikka Vihmari

Marita Savilahti

Pekka Vihmari

Henna Palin

Arja Krossbeck-Juhola

Janne Roihu

Pekka Juhola

Päivi Roihu

Tero Laine

Aila Hinkka

Päivi Ilvesmäki-Laine

Eero Ketola

Heli Uljanof

Tea Ketola

Jussi Sillanpää

Eetu Aaltola

Pasi Pesonen

Anne Aaltola

Hanne Pesonen

Lehtonen Jukka

Eetu Mäkinen

Tommi Isotalo

Aki Lahti

Erja Isotalo

Heidi Räihä

Mikko Savilahti

Heikki Räihä

Marika Savilahti

Mimmi Räihä

Kare Rantanen

Kari Heikkonen

LAUSUNTOPYYNTÖ Pirkkalan kunnan rakennusjärjestysluonnokseen

VASTAAJA:

SANKILAN KYLÄYHDISTYS RY

SUOMEN VANHIN KYLÄYHDISTYS RY

Rakennusluonnos nähtävillä lausunto 26.3.2026

MERKITTÄVÄMMÄT MUUTOKSET OVAT SEURAAVAT:

- Rakennusten ja rakennelmien sijoittelua koskevien määräysten tilalle on määräyksiä, jotka ovat vaatimuksiltaan voimassa olevaa rakennusjärjestystä kevyempiä.
- Luettelo luvanvaraisista hankkeista on poistettu.
- Luettelo luvanvaraisuudesta vapautetuista hankkeista.
- Hulevesiä koskevia määräyksiä on päivitetty vastaamaan paremmin maankäytön ohjaamisen tarpeita.
- Pohjavesialueita koskevia määräyksiä on päivitetty.
- Työmaata koskevia määräyksiä on päivitetty vastaamaan paremmin työmaavalvonnan tarpeita.
- Suunnittelutarvealue on alueidenkäyttölain 16 §:n mukaista suunnittelutarvealuetta.
- Rakennuspaikan vähimmäiskoko voisi olla 4000 neliömetriä.
- Mikäli rakennuspaikka liitetään yleiseen vesijohto- ja viemäriverkostoon voisi rakennuspaikka olla vähintään 1000 neliömetriä.

Pirkkalassa maaliskuun 25 päivänä 2026

Sankilan Kyläyhdistys ry

Alpo Partanen, puheenjohtaja

Sankilan kyläyhdistyksen hallitus

Lähettäjä: Pirkkalan Ympäristöyhdistys <pirkkalanymparistoyhdistys@gmail.com>
Lähetetty: keskiviikko, 25. maaliskuuta 2026 18:03
Vastaanottaja: PIR Kirjaamo
Aihe: Pirkkalan ympäristöyhdistys ry:n lausunto Pirkkalan kunnan rakennusjärjestysluonnoksesta
Liitteet: Pirkkalan ympäristöyhdistys ry:n lausunto Pirkkalan kunnan rakennusjärjestysluonnoksesta.pdf; Lintuturvallinen-rakentaminen-ohje-Hki (1).pdf

Hei!

Ohessa Pirkkalan ympäristöyhdistys ry:n lausunto vastineena lausuntopyyntöön Pirkkalan kunnan rakennusjärjestysluonnoksesta.

Toisena liitteenä "Lintuturvallinen rakentaminen -ohje", johon viittaamme lausunnossamme.

Terveisin
Lasse Tanhuanpää
Sihteeri
Pirkkalan ympäristöyhdistys ry

Pirkkalan ympäristöyhdistys ry:n lausunto Pirkkalan kunnan rakennusjärjestysluonnoksesta

Pirkkalan ympäristöyhdistys näkee Pirkkalan kunnan rakennusjärjestysluonnoksessa luonnon monimuotoisuuden kannalta myönteisinä elementteinä mm. monipuolisen kasvilajiston suosimisen istutuksissa, ohjeet puuston säilyttämiseksi rakennetussa ympäristössä sekä pidättäytymisen hakkuista lintujen pesimäaikana. Pirkkalan luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen ja ekosysteemipalvelujen heikkenemisen pysäyttäminen, jonka kunta on LUMO-ohjelmassa asettanut päämääräkseen, vaatii kuitenkin luonnon huomioimista rakentamisessa myös muilla tavoin.

Pirkkalan ympäristöyhdistys toivoo kohtaan 6 § (*"Kaikissa istutuksissa (mukaan lukien viherkatot) tulee suosia paikan kasvuolosuhteisiin sopivaa, monipuolista kasvilajistoa, joka esiintyy luontaisella levinneisyysalueellaan tai leviämispotentiaalillaan. Helposti ympäristöön leviäviä vierasperäisiä lajeja on vältettävä."*) lisäystä, jossa käy ilmi, että tämä monimuotoisuutta tukeva linjaus koskee myös nurmialueita. Pölyttäjiä ajatellen lyhyeksi leikatut puistonurmet sopivat huonosti yhteen monimuotoisuuden säilyttämiseen tähtäävien tavoitteiden kanssa.

Lintuturvallisuus tulisi huomioida kaikessa rakentamisessa, koska ikkunatörmäykset ovat BirdLife Suomen ja Luonnontieteellisen keskusmuseon arvion mukaan jopa merkittävin ihmistoiminnan aiheuttama kuolinsyy Suomen linnuille. Täten esim. peililasit ja muiden voimakkaasti heijastavien pintojen käytöstä tulisi pidättäytyä kaikessa rakentamisessa kokonaan. Jos heijastavia pintoja on, lintujen törmäyksiä niihin tulee estää ritilöillä, säleiköillä, rasteroinnilla tai kuvioilla. Nämä ratkaisut voidaan toteuttaa arkkitehtonisesti tyylikkäästi ja luontevasti ympäristöön sopiviksi. Myös kaihtimet tai läpikuultavat verhot ovat yksinkertainen ja helppo tapa estää törmäyksiä esimerkiksi kunnan omissa rakennuksissa tai yrityskiinteistöissä (Kts. oheinen liite: Helsingin kaupungin julkaisema Lintuturvallisen rakentamisen ohje). Uusiin kunnan rakennuksiin tulisi pyrkiä rakentamaan tekopesiä pääskysille. Tämä suhteellisen vaivaton toimenpide voisi merkittävästi auttaa esim. erittäin uhanalaisiksi luokiteltujen räystä- ja tervapääskyjen sekä vaarantuneiden haarapääskyjen pesintöjä Pirkkalassa.

Pirkkalan ympäristöyhdistys pitää myönteisenä luonnoksen lähtökohtaa, jonka mukaan rakennetussa ympäristössä *"puustoa tulee säilyttää mahdollisimman paljon"* (28 §). Tässä kohtaa tulisi vielä aivan erikseen huomioida erityisesti vanhat puut, jotka ovat tärkeitä paitsi monille sienijä- ja hyönteislajeille myös monille linnuille, kuten erittäin uhanalaiselle hömötiäiselle ja vaarantuneelle töyhtötiäiselle samoin kuin lepakoille. Vanhat puut tarjoavat paitsi ravintoa myös asuinpaikkoja eri lajeille. Yksittäistenkin vanhojen puiden arvo on tässä suhteessa tärkeä.

Monimuotoisuuden säilyttämiseksi tilanteissa, joissa puita ollaan kaatamassa tai ne ovat kaatuneet myrskyssä, tulisi huomioida vaihtoehtoina esim. latvuksen leikkaaminen, pötkelön jättäminen pystyyn tai kaatuneiden puiden jättäminen maapuuksi. Ympäristöyhdistys ehdottaa myös vanhojen puiden luontoarvojen selvittämistä tilanteissa, joissa vanhojen puiden kaatamista suunnitellaan.

Vanhojen puiden ja lahopuun lisäksi erityisen arvokkaita luonnon monimuotoisuuden kannalta ovat risukot ja pensaikot, jotka tarjoavat suojaa ja pesäpaikkoja linnuille ja nisäkkäille. Pirkkalan ympäristöyhdistys ehdottaa rakennusjärjestykseen mainintaa näiden säästämistä.

Kohdan 41 § *Julkisen ulkotilan valaistus osalta ("Julkisen ulkotilan valaistusjärjestelyissä valolaitteiden sijoitus, suuntaus ja valoteho on sovitettava siten, että ne lisäävät alueen turvallisuutta ja viihtyisyyttä eivätkä tarpeettomasti ja haitallisesti häiritse alueen asukkaita, alueella liikkuvia tai naapurialueita.")* ympäristöyhdistys ehdottaa lisäystä, jossa mainitaan myös haitallisten häiriöiden välttäminen eläinten osalta. Erityisesti yli 3000 K valo (valkoinen, sinertävä, kylmä) aiheuttaa haittaa linnuille, kasveille ja nisäkkäille.

Koska Pirkkala on kuntana sitoutunut suunnitelmallisesti hillitsemään ilmastonmuutosta, tulisi tämä tavoite huomioida myös rakentamisratkaisuissa. Tämän osalta Pirkkalan ympäristöyhdistys ehdottaa, että rakentamista pyrittäisiin ohjaamaan siihen suuntaan, että rakentamisessa suosittaisiin valkoisia kattoja mustien sijasta. Lumen määrän vähetessä sen albedo (heijastuskyky) heikkenee, ja tämä osaltaan lämmittää ilmakehää, koska säteet eivät heijastu takaisin vaan imeytyvät maahan. Tätä ongelmaa voidaan osaltaan kompensoida rakentamalla rakennuksiin valkoisia kattoja.

Lintuturvallinen rakentaminen -ohje

1. Johdanto
2. Rakennuksen tai rakennelman sijainti
3. Lasin ulkonäkö ja käsittely
4. Lasin sijainti
5. Viherkatot ja -seinät
6. Valaistusasiat
7. Jo rakennetut rakennukset
8. Voimalinjat

Lintuturvallinen rakentaminen – ohje

Tässä ohjeessa kerrotaan, mitä törmäysriskejä rakennus aiheuttaa linnuille ja millaisilla toimilla riskejä voidaan vähentää.

Sisällys

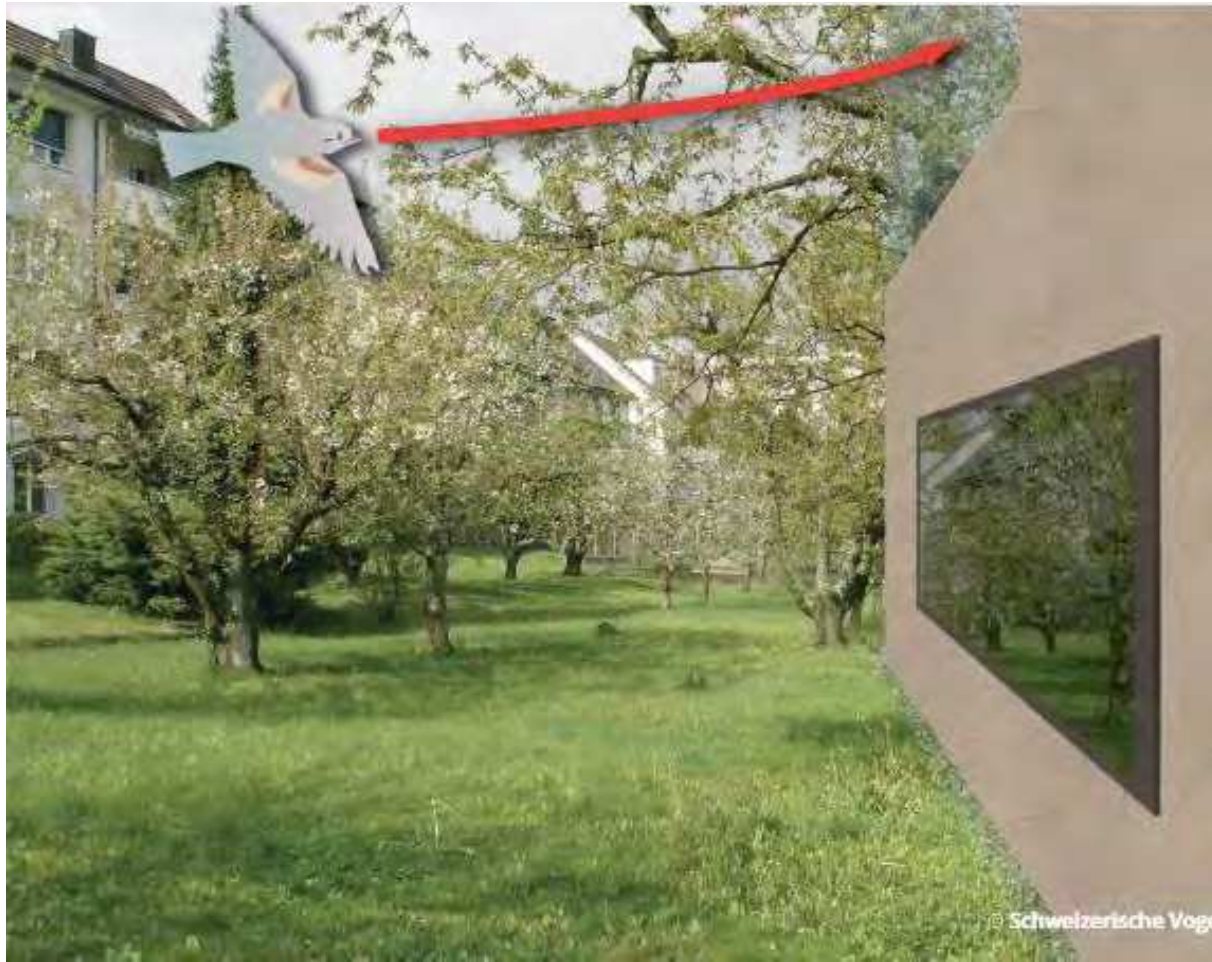
Johdanto	2
Rakennuksen tai rakennelman sijainti	2
Lasin ulkonäkö ja käsittely	2
Lasin sijainti	3
Viherkatot ja -seinät	3
Valaistusasiat	3
Jo rakennetut rakennukset	4
Voimalinjat	4
Ohjeen hyväksyminen	4
Lisätietoja	4

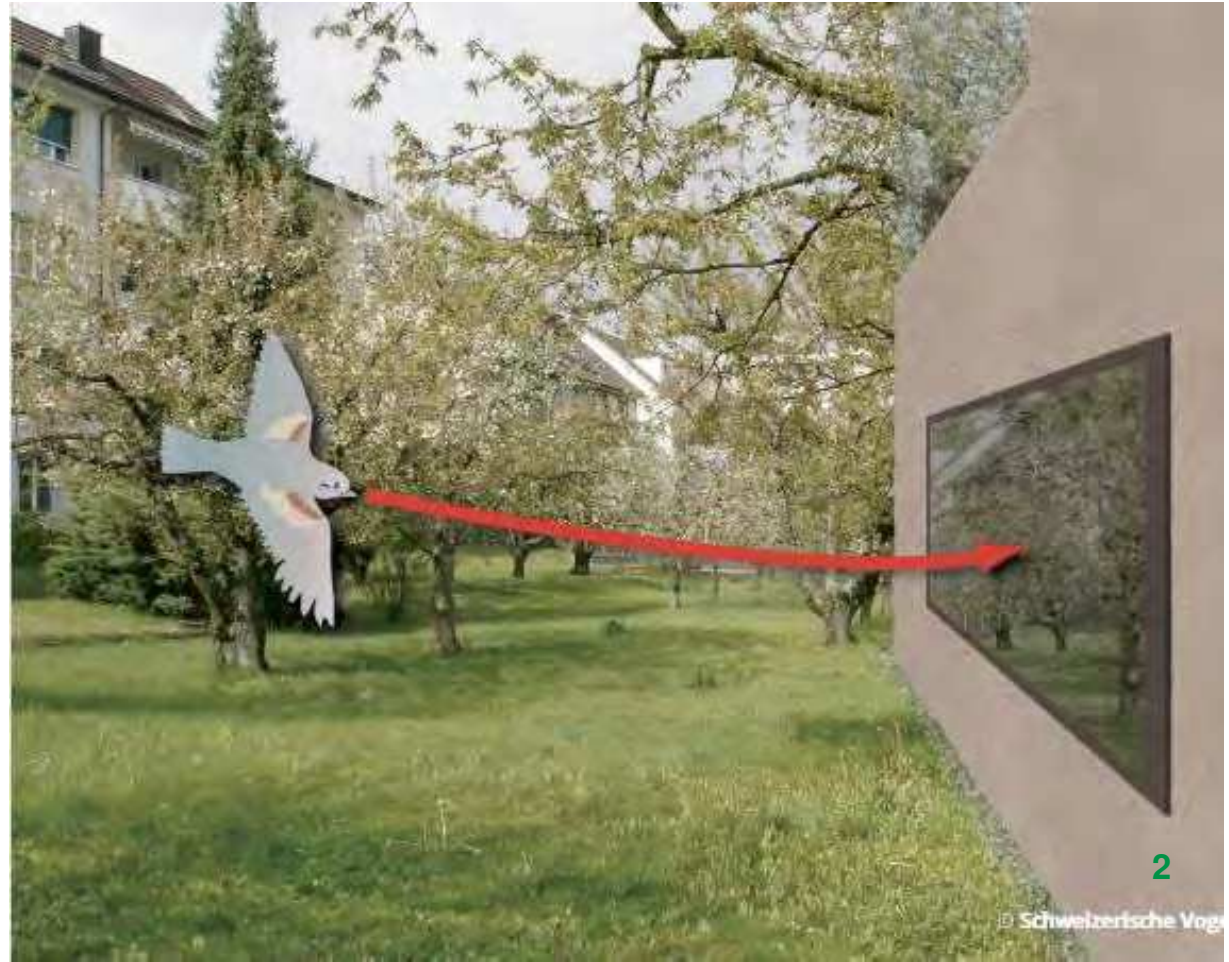
Kuva: Ville Purma

Yleisimmät syyt, joiden vuoksi linnut törmäävät lasipintoihin

Läpinäkyvyys

Heijastus

Lasin ulkonäkö ja käsittely

- Kun lintutörmäysten riski on suuri, tulee kiinnittää huomiota lasin tekemiseksi havaittavaksi linnuille

Helsinki

Lasin ulkonäkö ja käsittely

- Ritilät, säleiköt, rasterit, kuvioinnit...

Kuva: Kuvatoimisto Kuvio

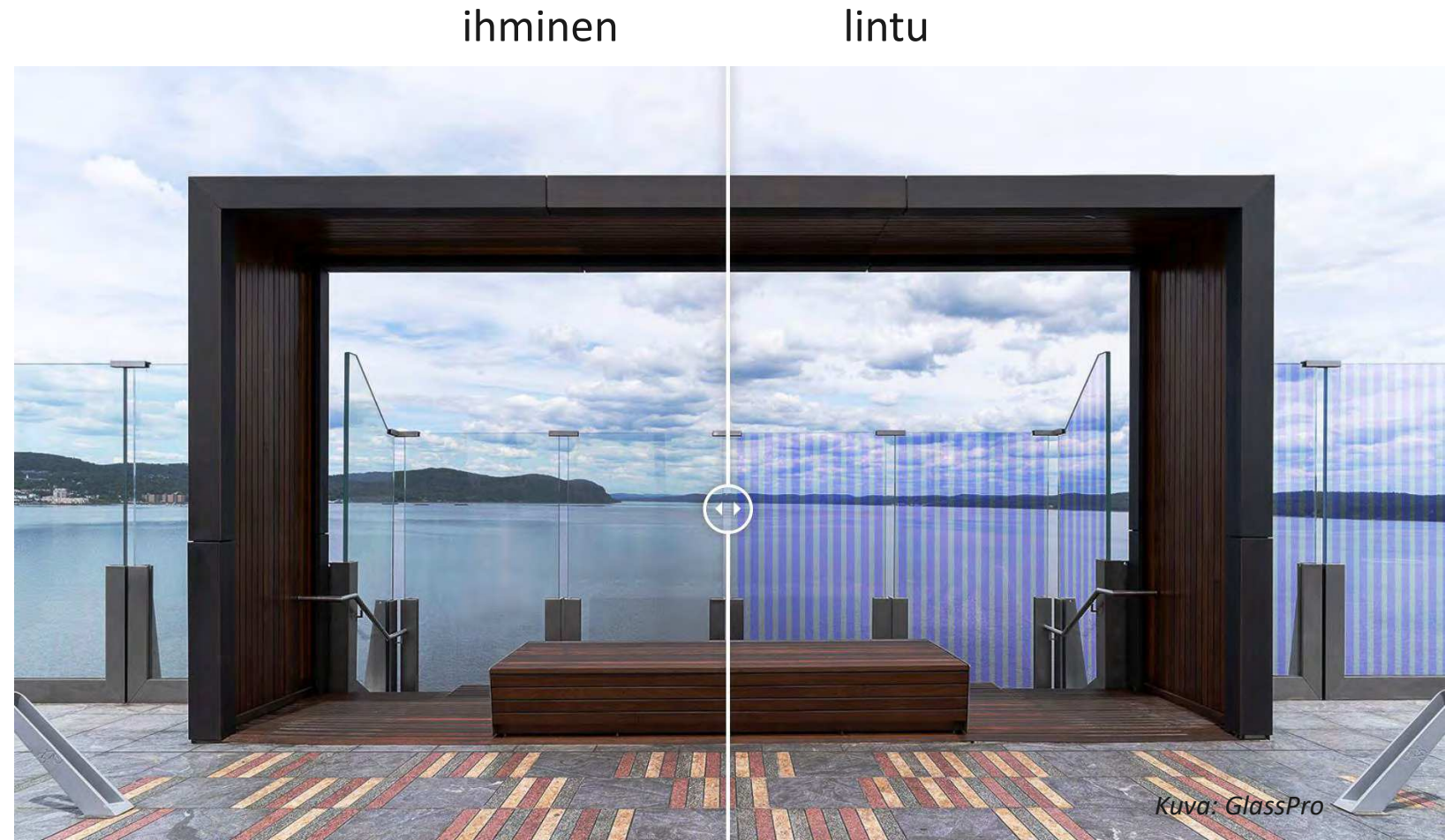
Lasin ulkonäkö ja käsittely

- Lintuturvalliset ratkaisut luontevana osana rakennusten arkkitehtuuria ja ympäristöä

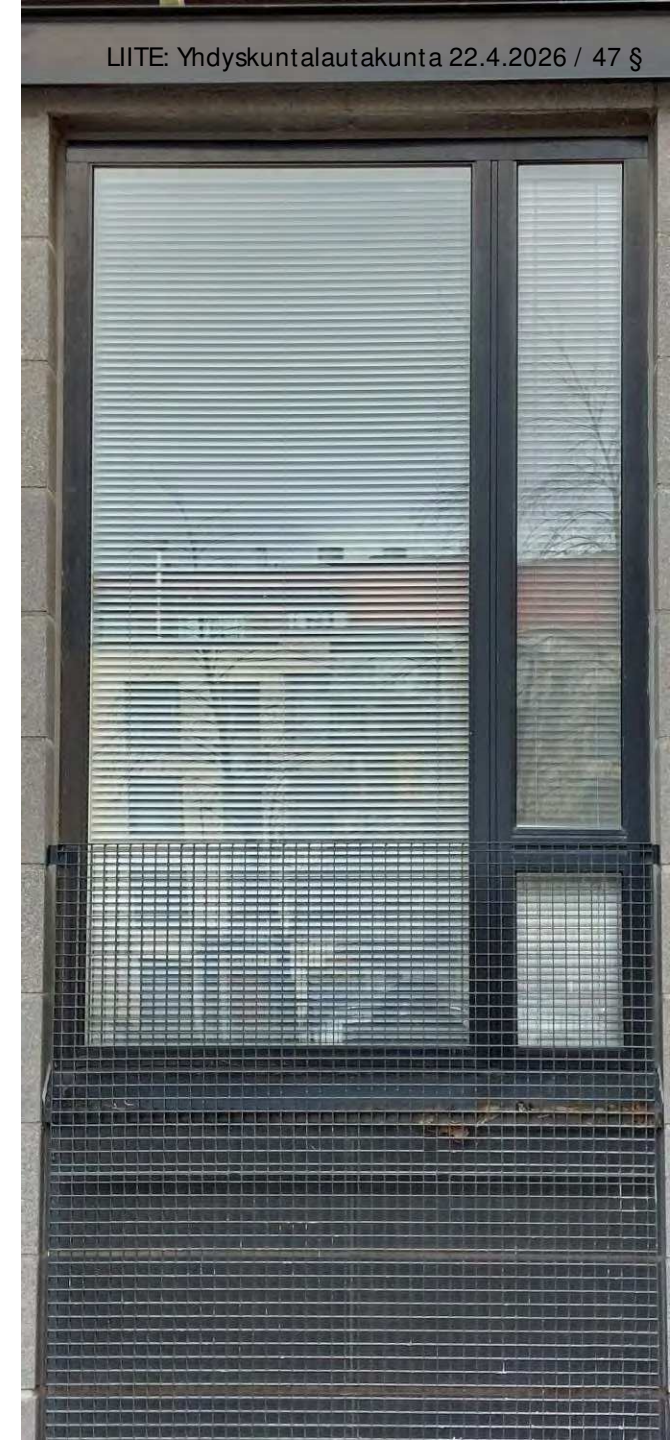
Lasin ulkonäkö ja käsittely

- Harkintaa sekä kompromisseja lasin lintuturvallisuuden ja läpinäkyvyyden välillä
- **UV-lasissa** pyritään kuvioinnin näkyminen ihmiselle minimoimaan ja linnuille mahdollistamaan
- UV-lasin rajoitteet

Lasin ulkonäkö ja käsittely

- Helppo keino: ikkunoihin kaihtimet tai läpikuultavat verhot
- Yksittäiset haukka-tarrat eivät toimi
- Ei peililasia!

Lasin ulkonäkö ja käsittely

- Heijastusten vähentäminen varjostamalla lasia säleiköillä, räystäillä, lipoilla, arkadeilla...
- Lasin ulkopuolelle asennetut säleiköt ja ritilät estävät törmäyksiä tehokkaimmin

Helsinki

Lasin sijainti

- Rakennusten alimmat kerrokset – puuston korkeuteen asti – ovat törmäyksille alttiimpia

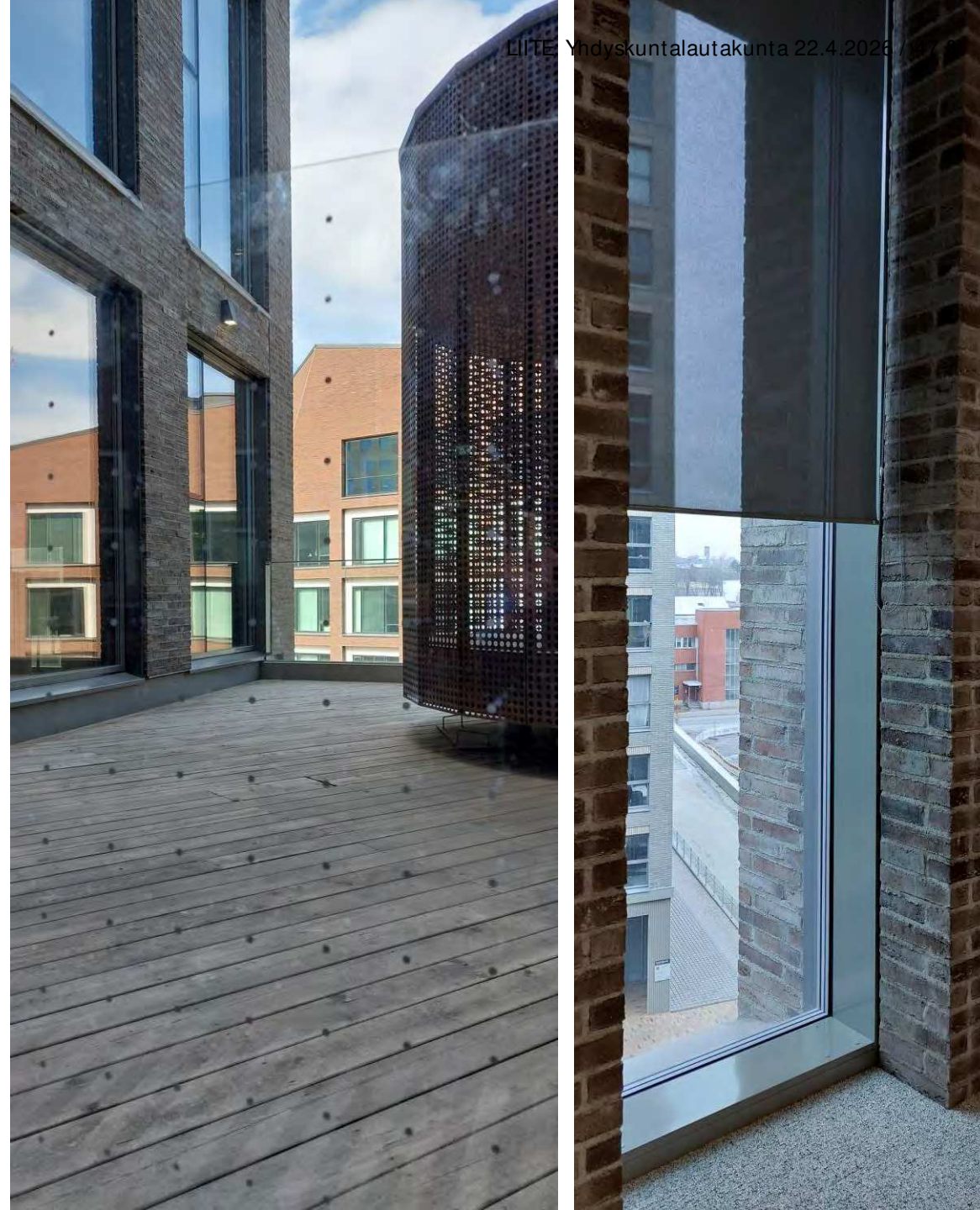
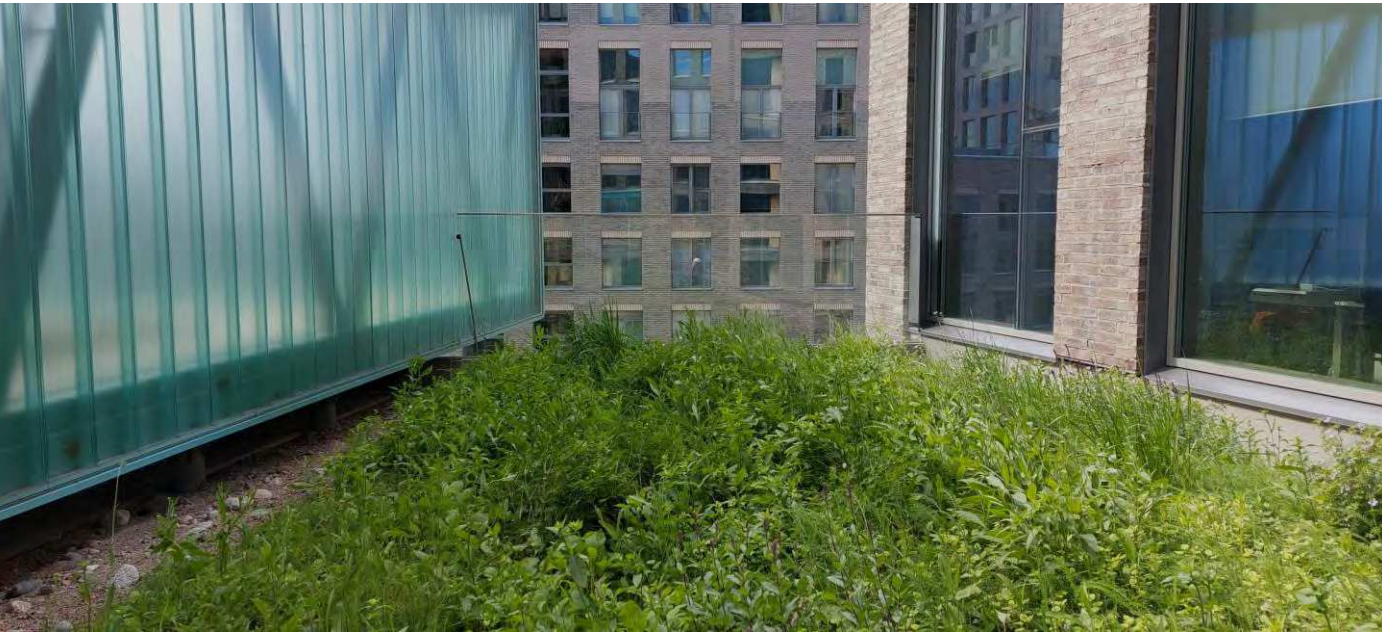
Lasin sijainti

- Vältettävä lasitusta, joista näkyy esteettömästi rakennuksen tai sen kulman läpi
- Istutuksia sisältävillä alueilla tulee myös kaiteita, katoksia ja seinämiä suunniteltaessa lähtökohtana olla lintutörmäysten minimointi

Viherkatot ja -seinät

- Viherkatot ja -seinät hyödyttävät lintuja
- Ekologisten ansojen muodostamista tulee välttää

Valaistusasiat

- **Rakennusten valaistus tulee suunnata pääosin alaspäin julkisivussa ja sisätiloissa sisäänpäin.**
- Valaisemattomiin luontoalueisiin rajoittuvien rakennusten tai rakenteiden julkisivuvalaistusta tulee välttää.

Valaistusasiat

- Valaistusta on voitava ohjata: himmentää tai sammuttaa aktiivisen ajan ulkopuolella.
- Ammattitaitoinen valaistussuunnittelija.
- Korkeissa eli yli 12 kerroksissa rakennuksissa ei tule erikseen valaista julkisivua tai sen yläosia.
- **Rakennusten ulkovalaistuksen tulisi rajoittua maantasokerrokseen: pääsisäänkäynnit, liiketilat ja muut aktiiviset tilat.**

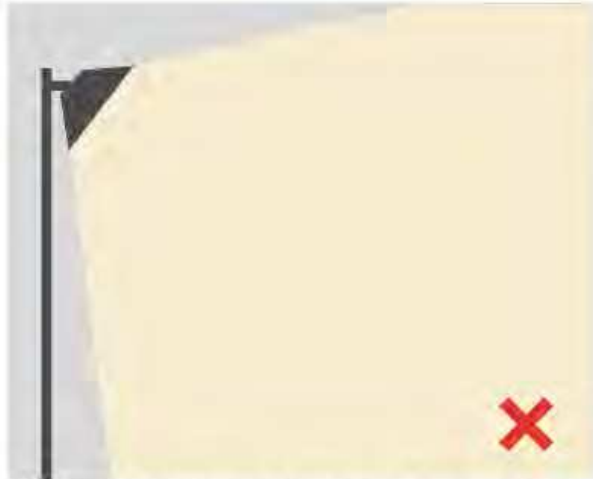
Valaistusasiat

- Valitse **väriämpötila** huolellisesti, vältä yli 3000 K valoa.
- Yli 3000 K valo (valkoinen, sinertävä, kylmä) aiheuttaa haittaa linnuille, kasveille ja villieläimille.
- Valaise vain harkitun tarpeen mukaisesti; vältä ylivalaisua.

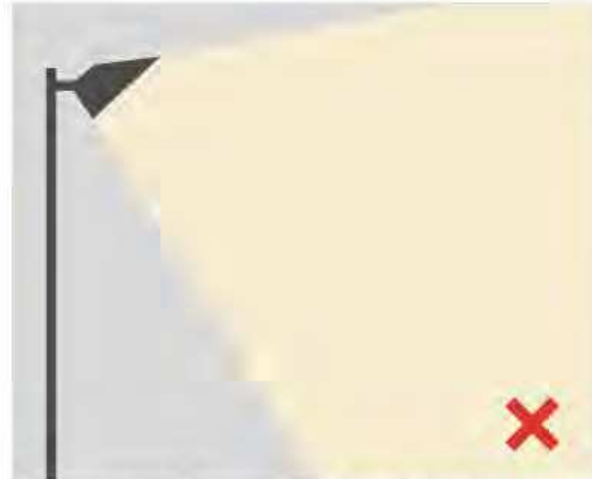

Valaistusasiat

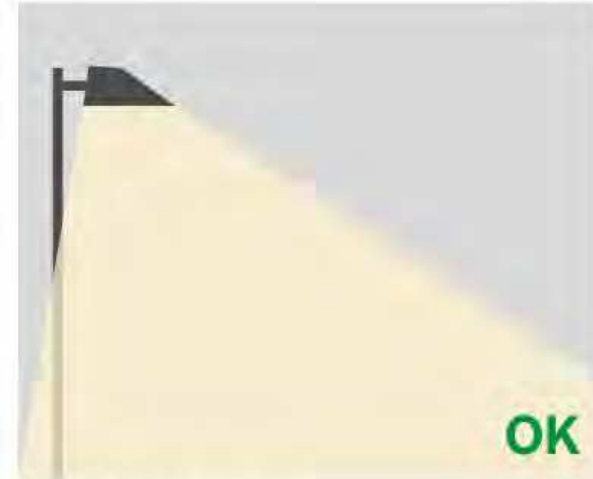
- HÄIRIÖVALOSELVITYKSEN OHJEET JA TAVOITTEET

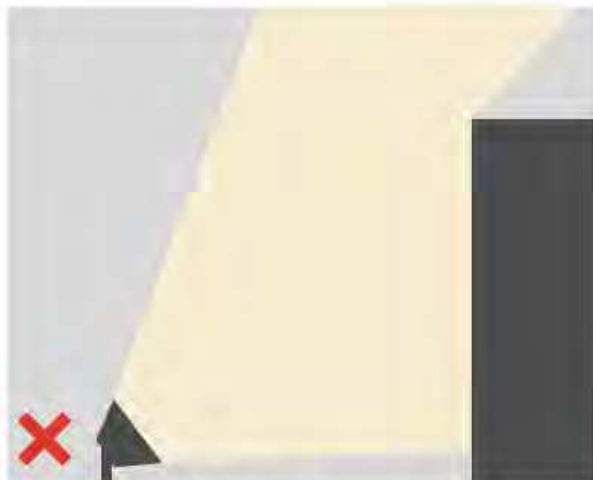
Symmetrinen valonjako väärin suunnattuna

Epäsymmetrinen valonjako väärin suunnattuna

Oikein suunnattuna

Valo menee ohi kohteen

Valo osuu kohteeseen

Valo osuu kohteeseen

Emma Komi:
**Lintukadon ehkäiseminen
arkkitehtuurin keinoin**

Kiitos!

Pirkkalan kuntakirjaamo@pirkkala.fi

Lausuntopyyntö 25.2.2026

Finavia Oyj:n lausunto Pirkkalan kunnan rakennusjärjestysluonnoksesta

Pirkkalan kunta on pyytänyt Finavia Oyj:ltä lausuntoa Pirkkalan kunnan rakennusjärjestysluonnoksesta 26.3.2026 mennessä.

Pirkkalan kunnan rakennusjärjestysluonnoksessa on todettu, ettei yli Lden 55 dB lentokonemelualueelle ei sallita uutta asutusta tai melulle herkkien toimintojen sijoittamista. Pirkanmaan maakuntakaavan mukaiset, Tampere-Pirkkalan lentoaseman rinnakkaiskiitotien sisältävät Lden 55 ja 60 dB lentokonemelualueet on esitetty rakennusjärjestysluonnoksen liitekartalla. Finavia pitää ratkaisua hyvänä, mutta katsoo, että lisäksi myös Tampere-Pirkkalan lentoaseman laskeutumisvyöhykkeet ja kyseisille alueille suositeltu 35 dB ääneneristävyysvaatimus tulisi esittää rakennusjärjestyksessä. Laskeutumisvyöhykkeiden tarkoituksena on varmistaa riittävät ääneneristävyysvaatimukset asuinviihtyisyyden takaamiseksi kiitoteiden jatkeilla, joilla lentokoneiden melu on jatkuvaa ja toistuvaa. Laskeutumisvyöhykkeen raja-alue on saatavilla Finavialta.

Pirkkalan kunnan rakentamisjärjestyksen luonnoksessa ei ole todettu korkean rakentamisen rajoitteita lentoaseman läheisyyden vuoksi. Finavia muistuttaa, että mahdollisten korkeiden rakennusten, rakenteiden, laitteiden ja mastojen sijoittamisessa sekä alueen kasvillisuuden osalta on huomioitava lentoliikenteen esterajoitukset. Tampere-Pirkkalan lentoaseman lentoesterajoitusalue kattaa koko Pirkkalan kunnan alueen. Kaikkien Finavian hallinnoimien lentoasemien nykyisten kiitotiejärjestelyjen mukaiset lentoesterajoituspinnat on julkaistu julkisessa karttapalvelussa Paikkatietoikkunassa (<https://kartta.paikkatietoikkuna.fi/>), josta ne löytyvät valitsemalla karttatasot/liikenneverkot/Finavian lentoasemien lentoesterajoituspinnat. Tampere-Pirkkalan

lentoaseman osalta on huomattava, että rinnakkaisen kiitotievarauksen sisältäviä estepintoja ei ole toistaiseksi julkaistu palvelussa, mutta ne on huomioitava maankäytön suunnittelussa ja pysyvien rakenteiden sijoittamisessa.

Lentoesteluvan tarve on todettu rakennusjärjestysluonnoksessa. Finavia pitää tätä hyvänä ja muistuttaa, että sijainnista riippuen, maanpinnasta yli 10 tai 30 m korkeuteen ulottuville sekä väliaikaisille että pysyville rakenteille ja laitteille on haettava lentoestelupa Liikenne- ja viestintävirasto Traficomilta. Lisätietoa lentoesteluvasta: <https://www.traficom.fi/fi/liikenne/ilmailu/lentoesteeet>.

Lisätiedot

Lisätietoja Finaviassa antaa ympäristöasiantuntija Satu Routama, puhelin 020 708 2278, satu.routama@finavia.fi.

FINAVIA OYJ

Turvallisuus, teknologia, infra ja ympäristö

Satu Routama

ympäristöasiantuntija

Tiedoksi

Tekniikka, vastuullisuus ja turvallisuus

Tampere-Pirkkalan lentoasema

Pirkkalan kuntakirjaamo@pirkkala.fi**Lausunnon antaja**

Elenia Verkko Oyj (3001882-6)
PL 2
33901 Tampere

Asia Pirkkalan kunnan rakennusjärjestysluonnosta koskeva lausunto

Lausunto

Elenia Verkko Oyj (jäljempänä "Elenia") kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi ja lausuu seuraavasti:

Elenia pitää hyvänä, että rakennusjärjestysluonnoksessa 12 §:ssä kohdassa 7 muuntamot on pääosin vapautettu rakentamisluvasta. Verkkoyhtiön näkökulmasta on tärkeää, että tulkintalinjat sähköverkkoon kuuluvien rakennelmien osalta ovat mahdollisimman selkeät.

Elenia kuitenkin huomauttaa, että asemakaava-alueilla voi olla tilanteita, joissa ei ole erikseen muuntamoille varattuja paikkoja tai alueita. Vihreän siirtymän ja asiakkaiden tilaamien liittymien myötä uusia muuntamoita joudutaan lisäämään asemakaava-alueille odottamattomastikin, eikä näille ole välttämättä varattuna paikkoja kaava-alueelta. Näissäkin tilanteissa maanomistajan lupa tulisi riittää sijoittamiselle ja lupaprosessin tulisi olla mahdollisimman kevyt. Tarpeettoman raskas lupaprosessi ja mahdollinen poikkeusluvan tarve voi hidastaa verkon rakennustöitä sekä potentiaalisesti pidentää Pirkkalan asukkaiden ja yritysten liittymien tilausaikoja.

Elenialla ei ole tässä vaiheessa muuta lausuttavaa rakennusjärjestysluonnoksesta. Pyydämme saada rakennusjärjestysehdotuksen nähtäville osoitteella verkkolausunnot@elenia.fi.

Tampereella 25.3.2026

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Eriika Salminen".

Eriika Salminen
Yhteyspäällikkö

Elenia Verkko Oyj

Osoite: PL 2 33901 Tampere Finland
Käyntiosoite: Patamäenkatu 7 33900 Tampere
Puhelin: 020 586 11
www.elenia.fi

Kotipaikka: Tampere
Y-tunnus: 3001882-6

Lähtettäjä: Vesa Niemi [REDACTED]
Lähetetty: torstai, 26. maaliskuuta 2026 12:31
Vastaanottaja: PIR Kirjaamo
Aihe: palaute rakennusjärjestyksen luonnoksesta

Seurantamerkintä: Seuranta
Merkinnän tila: Merkitty

Lentomelualue on täysin ylimitoitettu. Rakentaminen tulee sallia lentomelualueelle, erillisellä sopimuksella, että asukkaat sen tiedostavat.

Taajaman määritelmä ei käy selville liiteaineistosta

- niiden vaikutus yksityisten ihmisten maankäyttöön jää täysin epäselväksi
- Sijoittamislupien käsittelyprosessi? ei selviä asiakirjoista, tämä tulee korjata ja avata.

Uuden rakennuslain mukaisesti tonttikoko tulee olla 1000m², kuten uudessa rakentamislaissa. Rakentaminen tulee sallia, kun rakennuslain mukaiset ehdot täyttyy!

Omakotitaloilta tulee poistaa vaatimus polkypyöräpaikoista ja vastaavanlaiset hölmöydet tulee poistaa.

Todettakoon, että Lammikujalla on ollut osayleiskaava, joka onkin sitten kaavoittajan toimesta "kumotto". Itse olen ostanut tontin ja maata silloin -90 luvun lopulla ja maksanut tontista tällöin omakotitalo tontin hinnan..

Tästä on silloinen Kunnan Arkkitehti Roivainen käsitellyt kunnanhallituksessa etuosto-oikeus kyselyn, jossa nimenomaisesti on mainittu OSAYLEISKAAVA ko alueella.

Nyt vihdoin rakentaminen tulee sallia!

Vesa Niemi
[REDACTED]

Pirkkalan kunta

26.03.2026

Kirjaamo

Palaute rakennusjärjestyksen luonnoksesta (19.02.2026)

Palaute rakennusjärjestyksen luonnoksesta

1. Lentomelualue ja siihen liittyvät omaisuudensuojakysymykset

Lentomelualueita on vuosien saatossa pelkkiin visioihin pohjautuen vain kasvatettu, vaikka kentän käyttöaste on ollut laskusuuntainen (niin matkustajaliikenne, rahtiliikenne kuin puolustusvoimienkin tarpeet).

Nykyinen lentomelualue, joka on liitekarttana ilman tarkempaa selitysosaa nostettu myös rakennusjärjestyksen luonnokseen, ja joka on ilmeisesti tarkoitettu ilmaisemaan täydellistä uudisrakentamiskieltoa alueella, loukkaa alueen asukkaisen ja maanomistajien omaisuudensuojaa rajoittamalla maankäyttöä rankasti.

Lentomelualueita kuvaava kartta on ote Pirkanmaan maakuntakaavasta 2040. Lähdemerkintä ja tarkempi selvitys alueen määrittelystä puuttuu rakennusjärjestyksen luonnoksesta.

Piirroksen melualue on ensinnäkin puhdas arvio, joka pohjaa tilanteeseen, jossa kiitoratoja on kaksi. Toiseksi, kentän käyttöasteeksi on visioitu maakuntakaavassa 5 000 000 matkustajaa/vuosi. Tähän visioon siis pohjaa toisen kiitoradan tarve. Todellisuudessa kiitoratoja on yksi, ja vuonna 2024 kenttää käytti noin 150 000 matkustajaa. Tämä on noin 3 % visioidusta matkustajamäärästä.

(Kartan lähde: **Dokumentti:** TAMPERE-PIRKKALAN LENTOASEMAN

MELUTILANNEVISIO VUODELLE 2040 Linnanto, T.: Tampere-Pirkkalan lentoaseman melutilannevisio vuodelle 2040 Muistio, Finavia Oyj, Tekniikka & ympäristö, 24.4.2014. 12 s. + liitteet 3 s. **Kartta:** Vuoden 2040 siviili- ja sotilaslentoliikenteen kahden kiitotien konseptin päivä-ilta-yömelutaso Lden 55 dB, Finavia Oyj 24.4.2014)

Ote maakuntakaavan liiteaineistosta – kohdasta, joka kuvaa rakennusjärjestyksen luonnoksen liitteenä olevaa piirrosta lentomelualueesta:

”Tässä melualuevisiossa on oletettu kiitoteiden mitoituksesta seuraavaa: Nykyistä kiitotietä jatketaan länsipäästä 600 metriä. Jatkamisen jälkeen kiitotien kokonaispituus olisi 3 300 metriä. Uusi 3 300 metriä pitkä rinnakkaiskiitotie olisi samansuuntainen nykyisen kiitotien kanssa ja se sijoittuisi 1 525 metrin etäisyydelle nykyisestä kiitotiestä mahdollistaen riippumattoman rinnakkaiskiitoteiden käytön (engl. runway independent parallel use). Uuden kiitotien itäpää sijaitsisi jatkettuna nykyisen kiitotien puolenvälin tasalla.”

➔ Selvitys (visio) on kirjoitettu vuonna 2014 eli 12 vuotta sitten.

Toinen sitaatti Pirkanmaan maakuntakaavasta 2040, joka puolestaan kuvaa matkustajamääräodotetta:

”Vision mukaisen liikenteen tuottamat melualueet on määritetty melumallinnuksen avulla, joka huomioi niin siviili- kuin sotilasilmailun lento-operaatiot. Ennusteessa on arvioitu, että Tampere-Pirkkalan lentoaseman kautta matkustaa vuonna 2040 noin 5 miljoonaa matkustajaa ja kaupallisen siviili-ilmailun operaatioita on noin 60 000. Eniten melua tuottava F18 Hornet -torjuntahävittäjä

on korvattu seuraavan sukupolven hävittäjäkalustolla, jonka oletetaan olevan Hornetia raskaampi ja kovaäänisempi. Ennusteessa on huomioitu myös mahdollinen toinen kiitotie, joka sijoittuisi nykyisen kiitotien rinnalle nykyisen suuntaisesti.”

- ➔ Alueen maankäyttöä ei voida sitoa näin vanhaan visioon pohjaten, joka on osoittautunut vahvasti paikkaansapitämättömäksi. Rakennusjärjestyksen on määrä olla voimassa lukuisia vuosia, edellinen on kirjoitettu 10 vuotta sitten. Näin ollen, ennen rakennusjärjestyksen hyväksymistä, on lentomelualue tutkittava huolellisesti uudelleen, ja vastaamaan tämän päivän todellisuutta.

- ➔ Pyydän selvitystä joka tapauksessa omaisuudensuojaan liittyen. Mikäli sellainen on laadittu, sen liittäminen rakennusjärjestykseen on suotavaa.

- ➔ Asun itse Anian kylässä, Kranstolpassa. Alue on varmasti hiljaisinta ja rauhallisinta aluetta Pirkkalassa. Asun vuonna 2010 rakennetussa omakotitalossa eikä lentomelu häiritse perhettäni millään tavoin. Samanlainen on kokemus muillakin kyläläisillä. Toivoisin tähän tulkintaan järkiperusteista katsantaa, sillä kenenkään omaisuuden käyttöä ei voida sitoa vuosikymmeniksi pelkkään utopistiseen visioon pohjaten. Olen saanut rakennusluvan vuonna 2006. Tuolloin lentomelualue oli huomattavasti pienempi. Omaan kokemukseeni pohjaten, lentoliikenne tuon ajankohdan jälkeen huomattavasti vähentynyt. Hävittäjien lähtö Satakunnan lennostosta vuoden 2014 lopulla on omalta osaltaan vähentänyt lentomelua entisestään. Pirkkala ei ole vuoden 2014 jälkeen ollut enää hävittäjien tukikohta, vaan Kuopio ja Rovaniemi vastaavat tästä tehtävästä (Karjalan ja Lapin lennostot). Tulevat F35 hävittäjät tulevat nykytiedon mukaan käyttämään tukikohtinaan juurikin Karjalan lennoston ja Lapin lennoston kenttiä. Satunnaiset harjoituskaudet ovat asia erikseen, niiden vuoksi koko nykyistä aluetta ei voida enää pitää perusteltuna. Lentomelualue on siis päivitettävä ennen rakennusjärjestyksen voimaantuloa.

- ➔ Muiden maakuntien alueella sijaitsevien lentokenttien ympäristössä on noudatettu rakentamisen suhteen huomattavasti väljempää tulkintaa ja uudisrakentaminen on mahdollista muun muassa rakenteellisin ratkaisuin. Toivoisin, että Pirkkalassa tämä asia tutkittaisiin ja mahdollistettaisiin.

2. Rakennusjärjestyksen informatiivisuus

- Määritelmä taajamasta puuttuu.
- Määritelmä taaja-asutuksesta puuttuu.

Pirkkalan kunta

26.03.2026

Kirjaamo

Palaute rakennusjärjestyksen luonnoksesta (19.02.2026)

- Mikä on karttaliitteiden funktio dokumentissa? Niitä ei ole avattu riittävällä tarkkuudella. Karttaliitteiden vaikutus maankäyttöön? Tämän tulee käydä ilmi rakennusjärjestyksen tekstiosioista.
- Sijoittamislupien käsittelyprosessia ei ole avattu. Mitä dokumentteja lupahakemukseen liitetään? Mitä tapahtuu sijoittamisluvan jättämisen jälkeen? Kuka/mikä taho käsittelee lupahakemuksen? Minkälainen on rakennusvalvonnan palvelulupaus? Onko tekeillä jokin toinen dokumentti, josta sijoittamislupiin liittyvät seikat käyvät tarkemmin ilmi?

3. Maaseudun elinvoiman tukeminen

Kunnan maankäytössä ja yhtenä strategisena kärkenä painotetaan maaseudun elinvoiman tukemista. Millä tavoin nyt esitetyt määräykset (sijoittamislupien rajaaminen ulos teoreettiseen lentomelualueeseen pohjaten, visioon, jossa samansuuntaisia kiitoratoja olisi kaksi, ja nykyistä kiitorataa olisi jatkettu 600 metrillä, ja että vuotuinen matkustajamäärä on viiden miljoonan sijaan sataviisikymmentätuhatta eli 3 % visioidusta) edistävät maaseudun ja kylien elinvoimaa? Yhteisöllisyyden ja kuntalaisten hyvinvoinnin tukeminen on yksi kunnan perustehtävistä. Tämänkaltainen maapolitiikka ei tue maaseutumaisen Pirkkalan alueella asuvien hyvinvointia millään tavoin. Kuntaa ei voida 'kehittää' laajoja yksityisessä omistuksessa olevia maa-alueita sitomalla maankäytön ulkopuolelle lähes mahdollisiin visioihin pohjaten.

Uuden rakennuslain hengen mukaista olisi haja-asutusalueen rakentamisen helpottaminen.

Lisäksi asuntotuotannon monipuolisuus on huomioitava. Vireillä oleva Kirkkoniityn kaava tulee edustamaan tiheää omakoti- ja rivitaloasuinaluetta. Maaseutumaista asumista pitäisi mahdollistaa nykyistä huomattavasti enemmän jo olemassa olevien kylien yhteyteen ja läheisyyteen; erityisesti Anian kylään, jossa on saatavilla niin varmatoiminen infra kuin jo valmiiksi muodostunutta kylämäistä asutusta.

1. Esitän, että lentomelualue on päivitettävä ennen rakennusjärjestyksen voimaantuloa.
2. Esitän, että rakennusjärjestyksestä tulee käydä ilmi ehdot, millä tavoin sekä korvaava rakentaminen että uudisrakentaminen on mahdollista nyt piirretylle lentomelualueelle.
3. Esitän, että kohdassa kaksi luetellut puutteet sisällytetään osaksi rakennusjärjestystä.
4. Esitän, että omaisuuden suoja koskevat puuttuvat selvitykset laaditaan.

Pirkkalassa 26.03.2026

Henna Palin

PIRKKALAN

RAKENNUSJÄRJESTYS 2026

LUONNOS 19.2.2026

Vastaus kommenttipyyntöön luonnoksesta

Lentomelualueet

Lentomelualueet maakuntakaavassa eivät ole tästä ajasta ja ne eivät peilaa tulevaisuutta edes 20...30 vuoden aikajanelalla. Niiden liittäminen sellaisinaan rakennusjärjestykseen on alueen, erityisesti Anian, kehittämisen esteeksi kohtuutonta ja asukkaita syrjivää.

Rinnakkaiskiitorata

Mitkään realistiset syyt eivät mahdollista kiitoradan rakentamista. Valtiolla ei varsinkaan nykyisen ja tulevankin taloussuhdanteen vallitessa ole mitään mahdollisuutta rakentaa rinnakkaisrataa, koska sitä ei tarvita näköpiirissä olevaan kysyntään nähden.

Rinnakkaiskiitoradasta ei myöskään ole mitään hyötyä käyttöä rajoittavien tuuliolosuhteiden suhteen, vaan tarvittaisiin poikkirata.

Liikematkustamisen luonne on totaalaisesti muuttunut niistä ajoista kun sen kysyntä teki Pirkkalankin kentästä kansainvälisiä lentoyhteyksiä palvelevan kentän. Tänä päivänä taitaa kenttää käyttää yksi yhtiö, joka tarjoaa "hyppy" lentoja Eurooppaan.

Nykyään kansainvälissä yrityksissä käytetään pääasiassa neuvotteluissa ja tuotekehityspalavereissa sähköisiä välineitä ja niihin tehtyjä ohjelmistoja, mitkä toimivat erinomaisesti ja tehostavat toimintoja.

Koneiden ja laitteiden ongelmanratkaisu vaati ennen paljon matkustamista, mutta nykyään ne ovat käytännössä koneisiin kytkettyjen etähallinta ohjelmien avulla hoidettavissa ilman matkustusta.

Kasvokkain tapaaminen työkavereiden ja asiakkaiden kanssa on edelleen tärkeätä, mutta lentojen kysyntä on niin vähäistä, että lentoyhtiöiden ei kannata niitä Pirkkalasta tarjota.

Lentomelukartat

Kartat perustuvat menneisyyteen ja nykyisin käytössä olevaan lentokalustoon. Tulevaisuutta suunniteltaessa pitäisi katsoa eteenpäin tulevaisuuteen.

20...30 vuoden aikajanaalla ja osittain jo aikaisemminkin lentoliikenne ja siviilikoneet sähköistyvät. Koneet tulevat olemaan potkurikäyttöisiä monilapaisia ja äänettömiä, voimalähteenä sähkömoottori. Tähän suuntaan vaikuttaa ja sitä ajaa ilmastopolitiikka ja kustannuskehitys. Teknologiaa vauhdittaa autojen sähköistyminen, jossa jo nyt tehdään suuria harppauksia akkujen kapasiteetti / paino ja latausnopeuksien suhteen. Ensimmäiseksi tulee käyttöön syöttöliikenne koneet, joita Pirkkalaan lähinnä voi tulla. Suorat mannerten väliset lennot ovat epätodennäköisiä ja niihin kehittyä hydriidi malleja missä voimalähde sijaitsee äänieristettynä koneen rungossa.

Sotilasilmailu muuttuu F-35 koneiden tullessa käyttöön. Lennostot sijaitsevat Rovaniemellä ja Kuopiossa. Näiden koneiden varaosapalvelu ja isomman huollot tehdään Pirkkalassa. Koneiden tulo- poistumislennot ja koelennot tulevat olemaan määrältään huomattavasti pienempiä, kuin mitä ne olisivat lennoston ollessa Pirkkalassa. Koneiden kehittynyt tutka ja sensortechniikka mahdollistaa lentojen suunnittelun lähestymisten ja lähtöjen osalta pois normaaleilta melusektorialeilta haitattomiin reitityksiin. Koneiden päivittäisten lentojen määrä myös pysyy vähäisenä.

Sotaharjoitus viikot muodostavat isomman meluhäiriön, mutta niitä ei ole kovin montaa vuodessa ja ne muodostavat turvallisuutta lisäävän tunteen, kun osaltaan pitävät vieraat koneet ja pommit pois ilmatilastamme.

Itse olen asunut Anian kylällä n.20 vuotta, eikä lentomelu ole häirinnyt minua, eikä lintujen laulua. Täällä saa todella asua maaseudun rauhassa ja hiljaisuudessa, eikä hetkellinen lentokoneen ääni riko sitä. Asuin ennen Härmälässä omakotitalossa vanhalla lentokenttäalueella, mihin kaavoitettiin iso määrä taloja. Siellä eteläisen kehätien jatkuva kohina oli paljon häiritsevämpää kuin nykyinen satunnainen lentomelu.

Rakentamismääräyksissä ei pitäisi myöskään unohtaa nykyisiä meluntorjunta mahdollisuuksia, joilla saadaan sisätilat tarvittaessa todella hiljaisiksi.

MUUUTOSEHDOTUKSET

- 1 Poistetaan rakennusjärjestyksestä rinnakkaiskiitoradan melukartta rakentamista haittaavana tekijänä. Näkyvissä olevassa tulevaisuudessa ei ole mitään edellytyksiä sen rakentamiseen.
- 2 Päivitetään nykyiset melukartat tulevaisuuteen menneisyyden siasta, huomioiden lentokoneiden ja tulevaisuuden tekniikkojen mahdollisuudet.

Harri Lehtonen 26.3. 2026 Pirkkala

(Yhdyskuntalautakunnan päätöksen liite)

VASTINE RAKENNUSJÄRJESTYSLUONNOKSESTA ANNETTUIHIN LAUSUNTOIHIN JA PALAUTTEISIIN

Lupa- ja valvontavirasto

- Rakennusjärjestysehdotuksen nähtäville asettamispäätöksen liitteessä esitetään nykyiseen rakennusjärjestykseen tehtävät merkittävät muutokset perusteluineen ja arvioidaan muutosten vaikutuksia.
- Suunnittelutarvealueen määrittely taustoitetaan ja perustellaan rakennusjärjestysehdotuksen nähtäville asettamispäätöksen liitteessä.
- Rakennusjärjestysluonnoksen 31 §:n määräys asemakaava-alueen ulkopuolisen rakennuspaikan rakennusoikeudesta (15 % / 500 m²) on pidetty aiemman rakennusjärjestyksen mukaisena, eikä määräystä ole tarkoitus muuttaa. Rakennusjärjestysluonnoksen 5 §:n määräykset antavat lupaviranomaiselle mahdollisuuden rajoittaa liian suurten, maisemaan ja ympäristöön soveltumattomien, rakennusten rakentamista asemakaava-alueen ulkopuolelle, myös rakennuspaikoilla, joilla rakennuspaikan kokonaisrakennusoikeus on 500 m². Maakuntamuseon rakennusjärjestysluonnoksesta antaman lausunnon johdosta rakennusjärjestysehdotuksessa 31 §:ään kuitenkin lisätään: *”Yksittäisen rakennuspaikan kokonaiskerrosalaa määriteltäessä tulee kuitenkin huomioida kulttuuriympäristön mahdollisesti asettamat reunaehdot. Kulttuuriympäristön huomioimisesta on määrätty rakennusjärjestyksen pykälissä 5, 12, 18, 20 ja 48.”*
- Rakennusjärjestysluonnoksen taajama-alueen rantarakentamista koskeva 33 §:n 1. mom poistetaan, sillä kaikkien taajamayleiskaava-alueen asumiseen osoitettujen asemakaavoittamattomien alueiden ohjaus tulee toteuttaa asemakaavalla taajamayleiskaavan mukaisesti. Olemassa olevilla rakennuspaikoilla asuinrakennuksen vähäinen laajentaminen ja korjaaminen sekä asuinrakennuksen kanssa samaan pihapiiriin kuuluvan talousrakennuksen rakentaminen on kuitenkin mahdollista alueidenkäyttölain 72 §:n mukaisesti.
- Rakennusjärjestysehdotuksessa 6 §:ään lisätään: *”Rakentamishankkeen yhteydessä tulee selvittää, esiintyykö rakennuspaikalla uhanalaisia tai rauhoitettuja lajeja, EU:n tiukasti suojeltujen lajien lisääntymis- tai levähdyspaikkoja tai luonnonsuojelulaissa määritettyjä suojeltuja luontotyypppejä. Mikäli tällaisia esiintymiä tai luontoarvoja havaitaan tai niiden esiintyminen on ilmeistä, tulee rakentamislupahakemukseen liittää selvitys niiden huomioon ottamisesta.”*
- Rakennusjärjestysehdotuksessa 28 §:ään lisätään: *”Ennen puiden kaatamista on tarvittaessa selvitettävä, liittyykö puuhun tai sen välittömään ympäristöön luonnonsuojelulaissa määritettyjä suojeltuja luontotyypppejä, uhanalaisten tai rauhoitettujen lajien esiintymiä tai EU:n tiukasti suojeltujen lajien lisääntymis- tai levähdyspaikkoja (erityisesti liito-oravan elinympäristöt tai petolintujen pesäpaikat). Mikäli tällaisia arvoja voi esiintyä, tulee pyytää myös luonnonsuojeluviranomaisen arvio ennen toimenpiteisiin ryhtymistä.”*
- Onnettomuustilanteista, kuten erilaisista vuodoista- ja päästöistä, kuten öljyvuoodoista tai sammutusvesien hallinnasta ei voi antaa yksityiskohtaisia määräyksiä rakennusjärjestyksessä, koska pelastuslaitos hoitaa akuutit onnettomuustilanteet tapauskohtaisesti parhaaksi katsomallaan tavalla. Erityistä vuoto- tai päästöriskiä sisältävien rakennuskohteiden, kuten kylmäasemien, vuotoriskit huomioidaan rakentamisen lupaharkinnassa.

- Rakennusjärjestysehdotuksessa 45 §:ään lisätään: ”*Rakennushankkeeseen ryhtyvän on selvitettävä rakennuspaikan maaperän mahdollinen pilaantuneisuus. Mikäli tontin maaperä todetaan pilaantuneeksi, on rakentamisluvan hakijan oltava yhteydessä valtakunnalliseen Lupa- ja valvontavirastoon maaperän puhdistamistarpeen arvioimiseksi. Selvitys mahdollisesta pilaantumisesta ja sen vuoksi tehtävistä toimista tulee liittää rakentamislupahakemukseen. Mikäli rakennuspaikan maaperä on pilaantunut, alue on kunnostettava ympäristönsuojelu viranomaisen edellyttämällä tavalla. Pilaantuneen alueen puhdistaminen vaatii valtakunnallisen Lupa- ja valvontaviraston päätöksen tai luvan. Pilaantuneiden maa-ainesten käsittelyssä tulee noudattaa ympäristönsuojelulakia ja sen nojalla annettuja säädöksiä ja määräyksiä.*”
- Pirkkalan paikallisesti arvokkaat kallioalueet ja maakuntakaavaan merkityt maakunnallisesti ja valtakunnallisesti arvokkaat ge-alueet huomioidaan kaavoituksessa ja rakentamisen lupamenettelyssä. Kyseisiä alueita ei ole siten tarkoituksenmukaista esittää rakennusjärjestyksessä.
- Rakennusjärjestysehdotuksessa 32 §:ään täsmennetään: ”*Eläinsuojaa, lannan varastointitilaa tai ulkotarhojen ruokinta- ja juottopaikkaa ei saa sijoittaa alle 50 metrin etäisyydelle vesistöstä, talousvesikäytössä olevasta kaivosta tai lähteestä eikä alle 25 metrin etäisyydelle valtaojasta tai norosta. Eläinsuojan, maneesin, lantalan, ulkotarhan ja ratsastuskentän vähimmäisetäisyyden naapurikiinteistön rajaan tulee olla vähintään 50 metriä ja laitumen 10 metriä, kun rajan tuntumassa on asutusta, päiväkotia, koulu tai muita häiriintyviä kohteita.*”
- Rakennusjärjestysehdotuksessa poistetaan 32 §:n viittaus kunnan ympäristösuojelumääräyksiin, koska kunnan ympäristönsuojelumääräykset eivät koske eläinsuojia, jotka ovat ympäristöluvan- tai ilmoituksenvaraisia.
- Rakennusjärjestyksessä ei ole tarkoituksenmukaista viitata eläinsuojia ja lannan käsittelyä koskeviin asetuksiin, koska rakennusjärjestys saattaa olla voimassa seuraavat kymmenen vuotta, jona aikana asetukset voivat muuttua. Rakennusjärjestyksen ja muiden säädösten juridista hierarkiaa ei pidä myöskään sekoittaa keskenään.
- Rakennusjärjestysehdotuksesta pyydetään Sisä-Suomen elinvoimakeskuksen lausunto etenkin maantien liittymälupien osalta.
- Rakennusjärjestysluonnoksen 33 §:n mukaiset tulvarajat perustuu Pirkanmaan ympäristökeskuksen julkaisuun ”*Alimmat suositeltavat rakentamiskorkeudet Pirkanmaalla 2003.*” Rakennusjärjestysehdotuksesta pyydetään Lounais-Suomen elinvoimakeskuksen lausunto etenkin tulvarajojen osalta.
- Rakennusjärjestysluonnoksesta on saatu Puolustusvoimien ja Finavian lausunnot. Lausunnoissa esitetyt asiat, mm. lentomelun osalta, huomioidaan rakennusjärjestysehdotuksessa. Rakennusjärjestysehdotuksesta pyydetään Puolustusvoimien ja Finavian lausunnot, etenkin maakuntakaavan lentomeluselvityksen ajantasaisuudesta.

Pirkanmaan liitto

- Yleispiirteiset ja strategiset maakuntakaavat ohjaavat lähinnä kuntien yleis- ja asemakaavoitusta sekä lupaviranomaisia, eivätkä yksittäistä rakentajaa. Kaavoitus ja lupaviranomaiset huomioivat maakuntakaavojen arvoalueet lupaharkinnassaan. Maakuntakaavojen arvoalueiden ”kopioiminen” rakennusjärjestykseen ei ole siten tarkoituksenmukaista.
- Rakennusjärjestyksessä ei ole myöskään relevanttia osoittaa maakuntakaavojen valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittäviä luonnon ja kulttuuriympäristöjen arvoalueita, koska merkinnät ovat usein päällekkäisiä ja aiheuttavat helposti sekaannusta, jos kokonaiskuva ei ole selvillä. Esim. Sankilan/Pirkkalankylän Kirkkonniityn alueella on maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvot, sekä alue on

osana arkeologisen perinnön ydinaluetta, mutta samalla se on osoitettu joukkoliikenteeseen tukeutuvaksi taajamatoimintojen laajennusalueeksi, joka on osana kasvutaajaman kehittämisvyöhykettä.

- Rakennusjärjestysluonnoksen määräyksissä on huomioitu kattavasti Pirkanmaan voimassa olevien maakuntakaavojen yleismääräyksiä, kuten yhdyskuntarakenteen eheys ja sijoittuminen, luonnon monimuotoisuus, maisema ja kulttuuriympäristö, rakentamisen vähähiilisyys sekä jäte- ja hulevesien käsittely. Rakennusjärjestysehdotukseen sisällytetään lisäksi Pirkanmaan maakuntamuseon rakennusjärjestysluonnoksesta antamassa lausunnossa esitetyjä täydennyksiä, jotka tukevat maakuntakaavojen tavoitteita ilmastonmuutoksen hillinnän sekä luonto-, maisema- ja kulttuuriympäristön arvojen säilyttämisen osalta.

Puolustusvoimat

- Rakennusjärjestysehdotuksessa 12 §:n kohtaan 11 lisätään: *”Kaikista teollisen mittakaavan (>1 MWp) aurinkovoimalaitoksista tulee pyytää Puolustusvoimien lausunto laitoksen mahdollisten maanpuolustukseen vaikuttavien seikkojen selvittämiseksi.”*
- Rakennusjärjestysehdotuksessa 30 §:ään lisätään: *”Puolustusvoimien suojavyöhykkeille ja melualueille rakennettaessa tulee pyytää Puolustusvoimien lausunto maanpuolustuksen tarpeiden selvittämiseksi ja turvaamiseksi. Lentomelualueelle sijoittuvien, ranta-asemakaavan ja rantojen käytön osayleiskaavan mukaisten, rakennuspaikkojen osalta lausunto ei ole kuitenkaan tarpeen.”*
- Rakennusjärjestysehdotuksessa 44 §:ään lisätään: *”Lento-, ampumarata- tms. melualueelle rakennettaessa tulee pyytää Puolustusvoimien lausunto maanpuolustuksen tarpeiden selvittämiseksi ja turvaamiseksi. Lentomelualueelle sijoittuvien, ranta-asemakaavan ja rantojen käytön osayleiskaavan mukaisten, rakennuspaikkojen osalta lausunto ei ole kuitenkaan tarpeen.”*
- Rakennusjärjestysehdotuksessa 11 §:ään lisätään: *”Yli 50 metriä (kokonaiskorkeus maanpinnasta) korkeiden tuulivoimaloiden rakentamisesta tulee pyytää lausunto Puolustusvoimien Pääesikunnalta. Tuulivoimaloita ei saa rakentaa alle 4 km:n etäisyydelle Puolustusvoimien alueista eikä alle 12 km:n etäisyydellä varalaskupaikan keskipisteestä.”*

Pirkanmaan maakuntamuseo

- Rakennusjärjestysehdotuksessa määräykseen lisätään pääosa maakuntamuseon rakennusjärjestysluonnoksesta antamassa lausunnossa esitetyistä asioista.
- Rakennusjärjestysehdotuksen nähtävälle asettamispäätöksen liitteessä esitetään nykyiseen rakennusjärjestykseen tehtävät merkittävät muutokset perusteluineen ja arvioidaan muutosten vaikutuksia. Rakennusjärjestysluonnoksesta saatujen lausuntojen ja palautteiden johdosta tehtyjen muutosten yksityiskohtaiset perustelut ilmenevät lausunnoista ja palautteista sekä osittain myös tästä vastineesta.
- Rakennusjärjestysluonnosta ei ole laadittu Kuntaliiton mallirakennusjärjestyksen perusteella, joten luonnosta ei ole tarkoituksenmukaista verrata siihen.
- Rakennusjärjestyksessä ei tule toistaa valtakunnallisia, maakunnallisia ja paikallisia maisemaa ja rakennettua kulttuuriympäristöä koskevia inventointi- ja suojelutietoja, koska nämä ajantasaiset tiedot ovat saatavilla Museoviraston, Pirkanmaan liiton ja Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) julkisissa tietopalveluissa, joita käytetään suoraan myös alueidenkäytön suunnittelun ja rakentamisen lupaharkinnan tietopohjana. Pirkanmaan maakuntakaavat sekä kunnan yleis- ja asemakaavat ovat myös yleisesti saatavilla kyseisten viranomaisten nettisivuilla. Keskitetysti inventointi- ja suojelutietoja on saatavilla Maanmittauslaitoksen julkisessa tietopalvelussa, Paikkatietoikkunassa. Rakennusjärjestys saattaa olla voimassa seuraavat kymmenen vuotta, mutta kulttuuriympäristötieto,

- inventointi ja kaavoitus elää ja tarkentuu. Rakennusjärjestyksen vanhentuneet tiedot aiheuttaisivat tällöin sekaannusta. Rakennusjärjestys on yleisluonteinen määräysasiakirja, eikä sitä siten myöskään voi käyttää arvoalueiden ja -kohteiden inventointirekisterinä. Rakennusjärjestysehdotuksessa 5 §:ään lisätään tieto em. tietolähteistä.
- Maiseman arvoalueiden huomioimiseksi rakennusjärjestysehdotuksessa 5 §:ään lisätään: *”Rakentamisessa ja rakentamisen lupaharkinnassa tulee ottaa huomioon maisemaan ja kulttuuriympäristöön liittyvät valtakunnalliset, maakunnalliset ja paikalliset reunaehdot. Maankäytön ratkaisut ja rakentaminen tulee sovittaa ympäristön ominaispiirteisiin siten, ettei maiseman tai kulttuuriympäristön arvoja vaaranneta. Reunaehto- ja arvioinnissa käytetään ajantasaisia kaavoja, selvityksiä ja viranomaistietoa.”*
  - Rakennusjärjestykseen ei ole tarkoituksenmukaista sisällyttää linkkejä, koska rakennusjärjestys saattaa olla voimassa seuraavat kymmenen vuotta, jona aikana linkit voivat muuttua. Rakennusjärjestykseen kirjatut vanhentuneet linkit aiheuttaisivat tällöin sekaannusta.
  - Rakennusjärjestysluonnoksen 57 §:n mukaan yhdyskuntalautakunnalla on oikeus tarvittaessa tarkistaa ja täydentää rakennusjärjestyksen liitekarttoja.
  - Rakennusjärjestysehdotuksessa 5 §:ään lisätään: *”Paikallisesti arvokkaita rakennetun ympäristön kohteita ja alueita koskeva ajankohtainen tieto on saatavilla Maanmittauslaitoksen julkisesta tietopalvelusta, Paikkatietoikkunasta (Pirkanmaan kulttuuriympäristön arvoalueet, Pirkanmaan rakennetun ympäristön kohteet sekä Pirkanmaan tutkimus- ja selvityshankkeet).”*
  - Rakennusjärjestysehdotuksen 5 §:ään lisätään: *”Kun rakennuskohde tai toimenpide sijoittuu arvokkaaseen ympäristöön tai suojeltuun kohteeseen, tulee hyvissä ajoin ennen toimenpiteeseen ryhtymistä selvittää yhdessä rakennusvalvontaviranomaisen kanssa eri tahojen lausuntotarpeet ja mahdolliset toimenpidettä rajoittavat tekijät.”*
  - Asemakaava-alueen ulkopuolisissa rakennushankkeissa luvanhakija ohjataan hakemaa erillistä sijoittamislupaa ennen varsinaista rakennussuunnittelua ja rakentamisluvan hakemista. Sijoittamislupaharkinnassa huomioidaan, soveltuuko kiinteistö rakentamiseen, kun otetaan huomioon suojellut, historialliset ja luontoarvot sekä ennusteet muuttuvista ilmasto-olosuhteista.
  - Aiemman rakennusjärjestyksen määräys rakennuksen sopeutumisesta ympäröivän alueen yleisesti noudatettuun rakennustapaan sijoituksen, koon, muodon, ulkomateriaalien, värityksen, valaistuksen ja julkisivun jäsentelyn osalta on käytännössä osoittautunut liian yksityiskohtaiseksi, sillä kaikilla alueilla ei ole tarkoituksenmukaista edellyttää näin yksityiskohtaista määräystä rakennuksen sopeuttamiseksi ympäröivään alueeseen. Rakennusjärjestysluonnoksen 5 §:ään kirjattu suppeampi määräys *”Uudisrakennuksen, lisärakennuksen ja korjausrakentamisen tulee sopeutua ympäröivän alueen yleisesti noudatettuun rakennustapaan ja olemassa olevaan rakennuskantaan.”* antaa lupaviranomaiselle mahdollisuuden soveltaa määräystä kaikille alueille, kunkin alueen ominaispiirteet ja rakennettu kulttuuriympäristö huomioon ottaen. Aiempaa suppeampi määräys ei vähennä lupaviranomaisen harkintavaltaa myöskään aiemmassa määräyksessä mainittujen rakennuksen yksityiskohtaisten ominaisuuksien osalta. Luonnoksen kyseinen määräys on siten tarkoituksenmukaista pitää samanlaisena myös rakennusjärjestysehdotuksessa.
  - Rakennusjärjestysluonnoksen 5 §:n määräys *”Rakennuspaikan rakennusten tulee muodostaa ympäristökuvaltaan sekä maisemaltaan sopusuhtainen kokonaisuus.”* muutetaan rakennusjärjestysehdotuksessa muotoon *”Rakennuskohteen tulee muodostaa ympäristö- ja kaupunkikuvaltaan sopusuhtainen sekä alueen luonto-, maisema- ja historialliset arvot huomioon ottava kokonaisuus.”*
  - Rakennusjärjestysehdotuksessa 12 §:n kohtaan *”Vapautukset eivät koske asemakaavassa tai lain nojalla suojeltua rakennusta.”* lisätään *”eivätkä asemakaavoittamattomilla alueilla*

sijaitsevia, yleiskaavalla suojeltuja, tai muutoin esim. maakuntakaavan selvityksissä arvokkaiksi todettuja kohteita. Suojelluissa tai muutoin kulttuurihistoriallisesti arvokkaissa rakennuksissa myös ikkunoiden ja ovien vaihtaminen edellyttää rakentamisluvan.”

- Rakennusjärjestysluonnos on laadittu aiemman rakennusjärjestyksen (2016) pohjalle siten, että ne aiemmat määräykset, jotka ovat edelleen toimivia ja tarkoituksenmukaisia, on ollut tarkoitus jättää ennalleen. Rakennusjärjestysehdotustakaan ei siten laadita Kuntaliiton mallirakennusjärjestyksen mukaisesti. Kuntaliiton mallirakennusjärjestyksessä korjaamisen lupakynnys on määritelty samoin kuin rakentamislain 42.3 §:ssä. Rakennusjärjestyksen ja lain juridista hierarkiaa noudattaen lain säädöksiä ei voi siirtää sellaisenaan rakennusjärjestyksen määräyksiksi.
- Rakennusjärjestysluonnoksen taajama-alueen rantarakentamista koskeva 33 §:n 1. mom. poistetaan, sillä kaikkien taajamayleiskaava-alueen asumiseen osoitettujen asemakaavoittamattomien alueiden ohjaus tulee toteuttaa asemakaavalla taajamayleiskaavan mukaisesti. Olemassa olevilla rakennuspaikoilla asuinrakennuksen vähäinen laajentaminen ja korjaaminen sekä asuinrakennuksen kanssa samaan pihapiiriin kuuluvan talousrakennuksen rakentaminen on kuitenkin mahdollista alueidenkäyttölain 72 §:n mukaisesti.
- Rakennusjärjestysehdotuksessa 31 §:ään lisätään: *”Yksittäisen rakennuspaikan kokonaiskerrosalaa määriteltäessä tulee kuitenkin huomioida kulttuuriympäristön mahdollisesti asettamat reunaehdot. Kulttuuriympäristön huomioimisesta on määrätty rakennusjärjestysehdotuksen pykälissä 5, 12, 18, 20 ja 48.”*
- Rakennusjärjestysehdotuksessa 12 §:n yleismääräyksiin lisätään: *”Vapautukset eivät myöskään koske kiinteiden muinaisjäännösten, muiden arkeologisten kohteiden tai muiden kulttuuriperintökohteiden alueita.”*
- Muinaismuistolain säädöksiä muinaisjäännökseen kajoamisesta ei voi siirtää sellaisenaan rakennusjärjestyksen määräyksiksi, mutta arkeologiset kohteet ympäristöineen ja maisemineen huomioidaan rakennusjärjestysehdotuksessa lisäämällä ehdotukseen muinaisjäännösalueita koskeva pykälä (48 §). Maakuntakaavan karttaliitteitä ei ole tarkoituksenmukaista liittää rakennusjärjestykseen eikä maakuntakaavan suunnittelumääräystä voi sellaisenaan siirtää rakennusjärjestyksen määräykseksi. Maakuntakaavan ja rakennusjärjestyksen juridista hierarkiaa ei pidä sekoittaa keskenään.
- Rakennusjärjestysehdotuksen nähtäville asettamispäätökseen liitetään rakennusjärjestysluonnoksesta saadut lausunnot ja palautteet sekä tämä vastine.
- Rakennusjärjestysehdotuksen merkittävät muutokset verrattuna aiempaan rakennusjärjestykseen esitetään rakennusjärjestysehdotuksen nähtäville asettamispäätöksen liitteessä. Rakennusjärjestysluonnoksesta saatujen lausuntojen ja palautteiden johdosta tehdyt muutokset ilmenevät tästä vastineesta ja pääosin myös rakennusjärjestysehdotuksen nähtäville asettamispäätöksen erillisestä liitteessä. Muutoksia ei ole tarkoituksenmukaista esittää eri värillä rakennusjärjestysehdotuksessa.
- Rakennusjärjestysehdotus liiteaineistoinen toimitetaan Pirkanmaan maakuntamuseoon lausuntoa varten.

Anian kyläyhdistys ry

- Lentomelualueeseen mahdollisesti liittyviä omaisuudensuojakysymyksiä ei ole selvitetty rakennusjärjestystä uudistettaessa, koska lentomelualueelle rakentamisesta on määrätty Pirkanmaan voimassa olevassa maakuntakaavassa 2040. Maakuntakaavan kaavaselostuksen mukaan lentoaseman toimintaedellytykset valtakunnallisena asemana on turvattu mm. lentomelualuein. Maakuntakaava ohjaa kuntien kaavoitusta ja viranomaisten muuta alueiden käyttöä koskevaa suunnittelua, joten kunta ei voi rakennusjärjestyksessä määrätä lentomelualueita eikä melualueelle rakentamisesta maakuntakaavasta

- poikkeavasti. Rakennusjärjestysluonnoksen liitekartan melualueet ja luonnoksen 44 §:n määräys yli 55 dBA:n lentomelualueelle vastaa maakuntakaavan suunnittelumääräystä.
- Rakennusjärjestysehdotuksen määritelmäliitteeseen lisätään taajaman määritelmä.
  - Rakennusjärjestysehdotuksen pykäliin liitetään viittaukset karttaliitteisiin, jolloin karttaliitteiden tarkoitus ja vaikutus maankäyttöön ilmenee selkeästi.
  - Rakennusjärjestysehdotuksessa 46 §:ään lisätään kunnan ympäristönsuojelumääräyksiä vastaavat täsmennykset: *"Arseeniriskialueita ovat rakennusjärjestyksen liitteenä olevan arseenialuekartan alueet, joilla arseenipitoisuus on yli 26 mg/kg ja muut alueet, joilla maa- ja kiviaineksen on perusteltua syytä epäillä sisältävän yli 26 mg/kg arseenipitoisuuksia."* ja *"Mustaliuskeiden mahdollinen esiintyminen maa- ja kallioperässä on huomioitava etenkin alueilla, jotka sijaitsevat korkeintaan 300 metrin etäisyydellä rakennusjärjestyksen liitteenä olevan mustaliuskealuekartan mukaisista todennäköisistä esiintymistä kallioperässä."*
  - Sijoittamislupien käsittelyprosessi määräytyy rakentamislain ja kunnan hallintosäännön mukaan, joten prosessia ei voi määritellä rakennusjärjestyksessä.
  - Lento- ja muille melualueille rakennettaessa tulee noudattaa ympäristöministeriön asetusta rakennusten ääniympäristöstä. Asetuksessa on määräyksiä mm. rakennuspaikan ulko-oleskelualueiden sallitusta melutasosta ja rakennusten ulkovaipparakenteiden ääneneristävydestä, joten asiasta ei pidä määrätä rakennusjärjestyksessä.
  - Rakennusjärjestysehdotuksen määräykset tukevat maaseudun elinvoimaa, sillä määräykset mahdollistavat olemassa olevien maa- ja metsätalouskiinteistöjen kehittämisen, laajentamisen ja korjaamisen.
  - Osa Anian kylästä sijoittuu Pirkanmaan maakuntakaavan mukaiselle yli 55 dBA:n lentomelualueelle. Maakuntakaavan suunnittelumääräys rajoittaa uuden asutuksen ja muun melulle herkän toiminnan sijoittamista lentomelualueelle. Suunnittelumääräyksen mukaan alueella on mahdollista nykyisten asuinrakennusten ja muuhun meluherkkään toimintaan liittyvien rakennusten peruskorjaus ja laajentaminen. Rakennusjärjestysluonnoksen 44 §:n määräys vastaa maakuntakaavan suunnittelumääräystä.
  - Rakennusjärjestysehdotuksessa supistetaan aiemman rakennusjärjestyksen mukaista suunnittelutarvealuetta. Rakentamislain suunnittelutarvealuetta koskevat määräykset eivät siten enää koskisi kunnan aivan eteläisintä osaa. Uusi suunnittelutarvealueen rajaus esitetään rakennusjärjestysehdotuksen liitekartalla.

Sankilan kyläyhdistys ry

- Asemakaava-alueen ulkopuolelle sijoittuvan rakennuspaikan kokovaatimuksia ei ole katsottu tarpeelliseksi muuttaa aiemmasta, joten ne on tarkoitus pysyttää aiemman rakennusjärjestyksen mukaisina.

Pirkkalan ympäristöyhdistys ry

- Pölyttäjäien huomioimiseksi kunta suosii kunnan ylläpitämillä viheralueilla ja kunnan omilla kiinteistöillä lyhyeksi leikatun puistonurmen sijaan niittymäistä tai muuta vastaavaa monipuolista kasvilajistoa, mikäli se on alueen sijainti ja käyttö huomioon ottaen mahdollista. Asemakaavatonttien istutuksista määrätään kaavassa.
- Rakennusjärjestysehdotuksessa 9 §:ään lisätään: *"Lintuturvallisuus tulee huomioida rakentamisessa siten, että laajoista lasipinnoista ja muista voimakkaasti heijastavista pinnoista tehdään havaittavia linnuille. Lintujen törmäysriskiä tulee ehkäistä esim. ritilöillä, säleiköillä, rasteroinnilla, kuvioilla, kaihtimilla tai läpikuultavilla verhoilla."*
- Ympäristötietoisena kuntana Pirkkalan kunta voi uusien rakennustensa rakennuttajana rakentaa tai määrätä rakennettavaksi uusiin rakennuksiinsa tekopesiä pääskysille, joten asiasta ei tarvitse määrätä rakennusjärjestyksessä.
- Lupa- ja valvontaviraston rakennusjärjestysluonnoksesta antaman lausunnon johdosta rakennusjärjestysehdotuksessa 28 §:ään lisätään: *"Ennen puiden kaatamista on*

tarvittaessa selvitettävä, liittykö puuhun tai sen välittömään ympäristöön luonnonsuojelulaissa määritetyjä suojeltuja luontotyyppisiä, uhanalaisten tai rauhoitettujen lajien esiintymiä tai EU:n tiukasti suojeltujen lajien lisääntymis- tai levähdyspaikkoja (erityisesti liito-oravan elinympäristöt tai petolintujen pesäpaikat). Mikäli tällaisia arvoja voi esiintyä, tulee pyytää asiantuntija-arvio tai viranomaisohjausta ennen toimenpiteisiin ryhtymistä.” Lisäys täyttää myös ympäristöyhdistyksen toiveen luontoarvojen selvittämisestä, ennen puiden kaatamista.

- Rakennusjärjestysehdotuksessa 6 §:ään lisätään: *”Luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseksi puiden kaatamisen sijasta tulee suosia vaihtoehtoina esim. latvuksen leikkaamista, pötkelön pystyyn jättämistä ja myrskyssä kaatuneiden puiden jättämistä maapuiksi sekä risukkojen ja pensaikkojen säilyttämistä lintujen ja nisäkkäiden suojaksi ja pesäpaikoiksi, mikäli se, alueen sijainti ja käyttö huomioon ottaen, on mahdollista.”*
- Julkisen ulkotilan valaistuksen järjestämisestä vastaa pääsääntöisesti kunta. Julkisen ulkotilan valaistusta suunniteltaessa ja toteutettaessa kunta pyrkii välttämään linnuille, kasveille ja nisäkkäille haittavaa valkoista, sinertävää ja kylmää valoa, mikäli se on liikenneturvallisuus sekä alueen sijainti ja käyttö huomioon ottaen mahdollista.
- Rakennusjärjestysehdotuksessa 5 §:ään lisätään: *”Ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi tulee mahdollisuuksien mukaan suosia vaaleita vesikatemateriaaleja tummien sijasta, etenkin laajoilla tasakatoilla ja muulloinkin, mikäli vaalea katto soveltuu maisemaan ja rakennettuun ympäristöön.”*

Finavia Oyj

- Laskeutumisvyöhykerajausta ei ole saatu Finavialta. Rakennusjärjestysehdotusta laadittaessa oletuksena on siten, että laskeutumisvyöhykkeiden lentomelu sisältyy Pirkanmaan maakuntakaavassa esitettyyn lentomelualueeseen, jossa kaavan suunnittelumääräys rajoittaa uuden asutuksen ja muun melulle herkän toiminnan sijoittamista.
- Lisätään rakennusjärjestysehdotuksessa IX-lukuun uusi pykälä 47 § Lentoesterajoitukset: *”Korkeiden rakennusten, rakenteiden, laitteiden ja mastojen sijoittamisessa sekä alueen kasvillisuuden osalta on huomioitava lentoliikenteen esterajoitukset. Tampere-Pirkkalan lentoaseman lentoesterajoitusalue kattaa koko Pirkkalan kunnan alueen. Lentoaseman nykyisten kiitotiejärjestelyjen mukaiset lentoesterajoituspinnat on julkaistu julkisessa karttapalvelussa Paikkatietoikkunassa. Rinnakkaisen kiitotievarauksen lentoesterajoituspinnat tulee myös huomioida pysyvien rakenteiden sijoittamisessa. Sijainnista riippuen, maanpinnasta yli 10 tai 30 m korkeuteen ulottuville, väliaikaisille ja pysyville rakenteille ja laitteille on haettava lentoestelupa Liikenne- ja viestintävirasto Traficomilta.”*

Elenia Verkko Oyj

- Kunta ohjaa asemakaavoituksella asemakaava-alueiden järjestelyjä ja yleisilmettä, joten kunnalla tulee olla mahdollisuus vaikuttaa myös muuntamoiden sijoittamiseen asemakaava-alueella. Muuntamon voi sijoittaa tontin asemakaavassa osoitetulle rakennusalueelle ja asemakaavassa osoitetulle muuntamon rakennusalueelle pelkällä maanomistajan luvalla. Jos muuntamo halutaan sijoittaa tontin asemakaavassa osoitetun rakennusalan tai asemakaavassa osoitetulle muuntamon rakennusalan ulkopuolelle, niin kunnan tulee arvioida asia poikkeamislupamenettelyllä. Tavanomaisen muuntamon sijoittamisesta kunnan omistamalle puisto- tai katualueelle päättää kunnan hallintosäännössä määrätty viranhaltija. Asemakaava-alueella uusia muuntamoja sijoitetaan lähinnä uusille asemakaava-alueille, joiden asemakaavoissa on pääsääntöisesti osoitettu muuntamoiden paikat. Näin ollen rakennusjärjestysluonnoksen 12 §:n kohdan 7 määräys mahdollistaa muuntamoiden sijoittamisen mahdollisimman vähin lupamenettelyin.

H. Lehtonen

- Lentomelualueelle rakentamisesta on määrätty Pirkanmaan voimassa olevassa maakuntakaavassa 2040. Maakuntakaavan kaavaselostuksen mukaan lentoaseman toimintaedellytykset valtakunnallisena asemana on turvattu mm. lentomelualuein. Maakuntakaava ohjaa kuntien kaavoitusta ja viranomaisten muuta alueiden käyttöä koskevaa suunnittelua, joten kunta ei voi rakennusjärjestyksessä määrätä lentomelualueita eikä melualueelle rakentamisesta maakuntakaavasta poikkeavasti. Rakennusjärjestysluonnoksen liitekartan melualueet ja luonnoksen 44 §:n määräys yli 55 dBA:n lentomelualueelle vastaa maakuntakaavan suunnittelumääräystä.

H. Palin

- Lentomelualueeseen mahdollisesti liittyviä omaisuudensuojakysymyksiä ei ole selvitetty rakennusjärjestystä uudistettaessa eikä niitä ole tarkoitus myöskään tässä yhteydessä selvittää, koska lentomelualueelle rakentamisesta on määrätty Pirkanmaan voimassa olevassa maakuntakaavassa 2040. Maakuntakaavan kaavaselostuksen mukaan lentoaseman toimintaedellytykset valtakunnallisena asemana on turvattu mm. lentomelualuein. Maakuntakaava ohjaa kuntien kaavoitusta ja viranomaisten muuta alueiden käyttöä koskevaa suunnittelua, joten kunta ei voi rakennusjärjestyksessä määrätä lentomelualueita eikä melualueelle rakentamisesta maakuntakaavasta poikkeavasti. Rakennusjärjestysluonnoksen liitekartan melualueet ja luonnoksen 44 §:n määräys yli 55 dBA:n lentomelualueelle vastaa maakuntakaavan suunnittelumääräystä.
- Rakennusjärjestysehdotuksessa 44 §:n kohtaan *"Alueella voidaan sallia nykyisten asuinrakennusten ja muuhun meluherkkään toimintaan liittyvien rakennusten peruskorjaus ja laajentaminen."* lisätään *"Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 suunnittelumääräyksen mukaisesti. Rakennusjärjestysehdotukseen liitetään lentomelualuekartta, joka vastaa maakuntakaavan lentomelualue-rajasta."*
- Rakennusjärjestysluonnoksen liitteenä olevan lentomelualuekartan mukaisella yli 55 dBA:n lentomelu-alueella on mahdollista olemassa olevien rakennusten laajentaminen ja korjaaminen sekä korvaava rakentaminen. Rakennuksen ulkovaipan ääneneristävyysvaatimukset määräytyvät rakentamismääräysten mukaan.
- Taajaman määritelmä lisätään rakennusjärjestysehdotuksen määritelmäliitteeseen.
- Taaja-asutus -käsitettä ei esiinny rakennusjärjestysluonnoksessa, eikä sitä myöskään ole tulossa rakennusjärjestysehdotukseen, joten taaja-asutus -käsitettä ei määritellä rakennusjärjestysehdotuksessa.
- Rakennusjärjestysehdotuksen pykäliin liitetään viittaukset karttaliitteisiin, jolloin karttaliitteiden tarkoitus ja vaikutus maankäyttöön ilmenee selkeästi.
- Rakennusjärjestysehdotuksen 46 §:ään lisätään kunnan ympäristönsuojelumääräyksiä vastaavat täsmennykset: *"Arseeniriskialueita ovat rakennusjärjestyksen liitteenä olevan arseenialuekartan alueet, joilla arseenipitoisuus on yli 26 mg/kg ja muut alueet, joilla maa- ja kiviaineksen on perusteltua syytä epäillä sisältävän yli 26 mg/kg arseenipitoisuuksia."* ja *"Mustaliuskeiden mahdollinen esiintyminen maa- ja kallioperässä on huomioitava etenkin alueilla, jotka sijaitsevat korkeintaan 300 metrin etäisyydellä rakennusjärjestyksen liitteenä olevan mustaliuskealuekartan mukaisista todennäköisistä esiintymistä kallioperässä."*
- Sijoittamislupien käsittelyprosessi määräytyy rakentamislain ja kunnan hallintosäännön mukaan, joten prosessia ei voi määritellä rakennusjärjestyksessä. Kaavoituksen viranhaltijat opastavat luvanhakijoita sijoittamislupa-asioissa.
- Rakennusvalvonnan palvelulupausta ei voi määritellä rakennusjärjestyksessä.
- Rakennusjärjestysehdotuksen määräykset tukevat maaseudun elinvoimaa, sillä määräykset mahdollistavat olemassa olevien maa- ja metsätalouskiinteistöjen kehittämisen, laajentamisen ja korjaamisen.

- Osa Anian kylästä sijoittuu Pirkanmaan maakuntakaavan mukaiselle yli 55 dBA:n lentomelualueelle. Maakuntakaavan suunnittelumääräys rajoittaa uuden asutuksen ja muun melulle herkän toiminnan sijoittamista lentomelualueelle. Suunnittelumääräyksen mukaan alueella on mahdollista nykyisten asuinrakennusten ja muuhun meluherkkään toimintaan liittyvien rakennusten peruskorjaus ja laajentaminen. Rakennusjärjestysehdotuksen 44 §:n määräys vastaa maakuntakaavan suunnittelumääräystä.
- Rakennusjärjestysehdotuksessa supistetaan rakennusjärjestysluonnoksen ja aiemman rakennusjärjestyksen mukaista suunnittelutarvealuetta. Rakentamislain suunnittelutarvealuetta koskevat määräykset eivät siten enää koskisi kunnan aivan eteläisintä osaa. Uusi suunnittelutarvealueen rajausta esitetään rakennusjärjestysehdotuksen liitekartalla.

V. Niemi

- Lentomelualueelle rakentamisesta on määrätty Pirkanmaan voimassa olevassa maakuntakaavassa 2040. Maakuntakaavan kaavaselostuksen mukaan lentoaseman toimintaedellytykset valtakunnallisena asemana on turvattu mm. lentomelualuein. Maakuntakaava ohjaa kuntien kaavoitusta ja viranomaisten muuta alueiden käyttöä koskevaa suunnittelua, joten kunta ei voi rakennusjärjestyksessä määrätä lentomelualueita eikä melualueelle rakentamisesta maakuntakaavasta poikkeavasti. Rakennusjärjestysluonnoksen liitekartan melualueet ja luonnoksen 44 §:n määräys yli 55 dBA:n lentomelualueelle vastaa maakuntakaavan suunnittelumääräystä.
- Taajaman määritelmä lisätään rakennusjärjestysehdotuksen määritelmäliitteeseen.
- Sijoittamislupien käsittelyprosessi määräytyy rakentamislain ja kunnan hallintosäännön mukaan, joten prosessia ei voi määritellä rakennusjärjestyksessä.
- Asemakaava-alueen ulkopuolelle sijoittuvan rakennuspaikan kokovaatimuksia (31 §) ei ole katsottu tarpeelliseksi muuttaa aiemmasta, joten ne pysytetään aiemman rakennusjärjestyksen mukaisina. Kunta voi määrätä asemakaava-alueen ulkopuolelle sijoittuvan rakennuspaikan koosta rakennusjärjestyksessä, mutta rakentamislain määräyty 1000 m² on ehdoton minimi.
- Ympäristöministeriön asuntosuunnitteluasetuksen mukaan asuinhuoneistossa tai sen käytössä on oltava asianmukaiset tilat mm. polkupyörien säilytystä varten. Näin ollen rakennusjärjestysluonnoksen 25 §:n määräys polkupyörille varattavasta säilytystilasta on tarkoituksenmukainen.

(Yhdyskuntalautakunnan päätöksen liite)

AIEMPAAN RAKENNUSJÄRJESTYKSEEN (2016) TEHDYT MERKITTÄVÄT MUUTOKSET

Rakentamislain (RakL) edellyttämät muutokset

Aiemmassa rakennusjärjestyksessä toimenpideluvasta vapautetut toimenpiteet on korvattu rakennusjärjestysehdotuksessa rakentamisluvasta vapautetuilla toimenpiteillä (12 §). Muutos on välttämätön, sillä rakentamislaki ei tunne lainkaan toimenpidelupamuotoa. Muutos nostaa rakentamislupakynnystä siten, että yhä useampi vähäinen toimenpide voidaan suorittaa ilman rakentamislupamenettelyä. Tämä helpottaa vähäisten toimenpiteiden toteuttamista ja vähentää jossain määrin rakentamislupien määrää. Poikkeamislupien määrä tulee kuitenkin vastaavasti lisääntymään, koska kaavasta ja rakentamismääräyksistä poikkeavat vähäisetkin kohteet saattavat edellyttää poikkeamisluvan.

RakL 42.1 §:n nojalla rakentamisluvasta vapautetut alle 30 m²:n suuriset ei-asuinrakennukset, alle 50 m²:n suuriset katokset, pienet yleisörakennelmat yms. on rajattu rakennusjärjestysehdotuksessa RakL:n edellyttämällä tavalla rakennusjärjestyksen määräysten ulkopuolelle, lukuun ottamatta rantarakentamista ja paloturvallisuuden edellyttämiä vähimmäisetaisyyksiä. Muutos antaa mahdollisuuden rakentaa rakentamisluvasta vapautettuja rakennuskohteita aiempaa vapaammin. Vastuu rakennuskohteen soveltumisesta rakennettuun ympäristöön ja maisemaan (RakL 45 § ja 46 §) jää tällöin kokonaan rakentajalle itselleen. Maisemaan ja ympäristöön soveltumattomat, ei luvanvaraiset, rakennuskohteet tulevat jatkossa lisäämään jossain määrin rakennusvalvonnan jälkivalvontatyötä.

Pirkanmaan maakuntakaavojen yleismääräyksiä tukevat muutokset

Rakennusjärjestysehdotukseen on sisällytetty useita ilmastonmuutoksen ehkäisyä, vähähiilisyttä, luonnon monimuotoisuutta ja ympäristönsuojelua tukevia määräyksiä, kuten auringonsäteilyn heijastavuus (5 §), luonnon monimuotoisuus (6 §), lintuturvallisuus (9 §), vähähiilisyys (17 §), purkumateriaalien kierrättäminen (19 §), hulevesien käsittely (22 § ja 49 §), puuston säilyttäminen (28 §), vesistöjen tulvarajat (33 §), lento-, liikenne- ja raitiotiemelu/tärinä (44 §) ja mustaliuskeet (46 §). Lisäksi rakennusjärjestysehdotukseen on sisällytetty useita Pirkanmaan maakuntamuseon rakennusjärjestysluonnoksesta antamassa lausunnossa esitettyjä täydennyksiä. Muutokset tukevat maakuntakaavojen tavoitteita ilmastonmuutoksen hillinnän sekä luonto-, maisema- ja kulttuuriympäristön arvojen säilyttämisen osalta. Muutokset lisäävät rakentamishankkeissa huomioon otettavien asioiden määrää ja tulevat, ainakin jossain yksittäistapauksissa, rajoittamaan rakentamistoimintaa.

Aiemman rakennusjärjestyksen, maakuntakaavojen yleismääräyksiä tukevat määräykset, jäävät sellaisenaan voimaan.

Muut merkittävät muutokset

- Rakennusjärjestysehdotukseen on sisällytetty uusi pykälä luonnon monimuotoisuuden huomioimiseksi rakentamisessa (6 §). Uuden pykälän määräykset on tarkoituksenmukaista sisällyttää rakennusjärjestykseen, sillä aiemmasta rakennusjärjestyksestä vastaavat määräykset ovat kokonaan puuttuneet.

- Rakennusjärjestysehdotukseen on sisällytetty uusi pykälä maisematyöluvan tarpeesta puita kaadettaessa (28 §). Pykälän määräykset ovat tarpeen puiden kaatamisen luvanvaraisuuden ja toimintatapojen selkeyttämiseksi sekä kunnan yleisilmeen ja rantapuuston säilyttämiseksi. Uudet määräykset eivät muuta vakiintunutta lupakynnystä, toimintatapaa eikä olemassa olevan puuston säilyttämispyrkimystä.
- Rakennusjärjestysehdotuksessa suunnittelutarvealueen määrittely on muutettu aiemmasta tekstimuotoisesta määrittelystä rakennusjärjestyksen liitekartalla esitetyksi. Kunnan etelä- ja lounaisosassa sijaitsevat pienehköt alueet on rajattu suunnittelutarvealueen ulkopuolelle. Rakennusjärjestysehdotuksen 29 §:n mukainen suunnittelutarvealue on tarpeen yhdyskuntarakenteen kehityksen hallitsemiseksi ja lentomelualueen rakentamisen ohjaamiseksi. Kunnan etelä- ja lounaisosan pienehköt alueet on rajattu suunnittelutarvealueen ulkopuolelle, koska alueiden rakentamispaine on vähäinen eikä alueiden kaavoittamiselle ole tarvetta lähitulevaisuudessa. Suunnittelutarvealuerajauksen muutos on varsin vähäinen, joten muutoksella ei ole merkittävää vaikutusta kunnan asemakaavoittamattomalle alueelle rakentamiseen.
- Rakennusjärjestysehdotukseen 33 §:ään on sisällytetty rantojen käytön osayleiskaavassa ympärivuotiseen asumiseen osoitettujen rakennuspaikkojen (AP) rakennusoikeus, koska sitä ei ole aiemmin missään määritetty. Yksiselitteinen rakennusoikeuden määrittely selkeyttää rakentamisen lupamenettelyä ja kiinteistön arvonmäärittystä esim. myyntitilanteessa.
- Rakennusjärjestysehdotuksen määräys lentomelualueelle rakentamisesta (44 §) on muotoiltu vastaamaan maakuntakaavan suunnittelumääräystä, koska rakennusjärjestyksen määräys ei voi olla maakuntakaavan vastainen. Muutos rajoittaa lentomelualueelle rakentamista aiempaa enemmän.
- Rakennusjärjestysehdotukseen on sisällytetty uusi määräys mustaliuskeiden huomioimisesta rakentamisessa (46 §) ja mustaliuskealuekartta. Uuden määräyksen myötä mustaliuskeet ja mustaliuskealueet saadaan kattavasti kaikkien rakentajien ja muiden rakentamisen osapuolten tietoon ja huomioitavaksi kaikessa rakentamisessa. Uusi määräys tulee nostamaan maanrakennuskustannuksia mustaliuskealueilla.
- Rakennusjärjestysehdotuksen määräysten tueksi ehdotukseen on liitetty ehdotuksessa käytettyjen käsitteiden määritelmät.
- **Lupa- ja valvontaviraston** rakennusjärjestysluonnoksesta antaman lausunnon johdosta rakennusjärjestysehdotukseen on sisällytetty uusia määräyksiä luontoarvojen huomioimisesta (6 § ja 28 §), eläinsuojien yms. suojaetäisyyksistä (32 §) ja pilaantuneen maaperän huomioon ottamisesta (45 §) sekä poistettu rakennusjärjestysluonnoksen 33 §:n 1 mom. määräys taajamayleiskaavassa vakituiseen asumiseen osoitettujen rantarakennuspaikkojen rakennusoikeudesta. Uudet määräykset on tarkoituksenmukaista sisällyttää rakennusjärjestykseen, ja etenkin rakennusjärjestysluonnoksen 3 §:n 1 mom. määräyksen poistaminen on tärkeää, koska taajamayleiskaava-alueen asemakaavoittamattomien rantarakennuspaikkojen rakentaminen ja rakentamisen määrä on ratkaistava asemakaavoituksella.
- **Puolustusvoimien** rakennusjärjestysluonnoksesta antaman lausunnon johdosta rakennusjärjestysehdotukseen on sisällytetty uusia määräyksiä tuulivoimaloiden rakentamisesta (11 §), teollisen mittakaavan aurinkovoimalaitoksista (12 §, kohta 11) sekä puolustusvoimien suojavyöhykkeelle ja melualueelle rakentamisesta (30 § ja 44 §). Määräysten sisällyttäminen rakennusjärjestykseen on tarkoituksenmukaisia maanpuolustuksen tarpeiden selvittämiseksi ja turvaamiseksi.
- **Pirkanmaan maakuntamuseon** rakennusjärjestysluonnoksesta antaman lausunnon johdosta rakennusjärjestysehdotukseen on sisällytetty useita kulttuurihistoriallisten ja arkeologisten arvojen säilyttämistä ja turvaamista tukevia uusia määräyksiä ja täsmennyksiä. Muutokset on sisällytetty rakennusjärjestysehdotuksen pykäliin 5, 12 ja

31. Lisäksi rakennusjärjestysehdotukseen on sisällytetty uusi pykälä muinaisjäännösalueiden huomioimiseksi (48 §). Rakennusjärjestysluonnoksen 33 §:n 1 mom. määräys taajamayleiskaavassa vakituiseen asumiseen osoitettujen rantarakennuspaikkojen rakennusoikeudesta on poistettu. Muutokset on tarkoituksenmukaista sisällyttää rakennusjärjestykseen museon lausunnossa esitettyjen arvojen turvaamiseksi. Rakennusjärjestysluonnoksen 3 §:n 1 mom. määräyksen poistaminen on tärkeää, koska taajamayleiskaava-alueen asemakaavoittamattomien rantarakennuspaikkojen rakentaminen ja rakentamisen määrä on ratkaistava asemakaavoituksella.

- **Pirkkalan ympäristöyhdistys ry:n** rakennusjärjestysluonnoksesta antaman lausunnon johdosta rakennusjärjestysehdotukseen on sisällytetty uusia määräyksiä vaaleiden vesikatemateriaalien suosimisesta (5 §), puiden kaatamista korvaavien vaihtoehtojen sekä risukkojen ja pensaikkojen säilyttämisen suosimisesta (6 §) ja lintuturvallisesta rakentamisesta (9 §). Muutokset ovat tarkoituksenmukaista sisällyttää rakennusjärjestykseen, etenkin luonnon monimuotoisuuden lisäämiseksi ja lintujen suojelemiseksi.
- **Finavia Oyj:n** rakennusjärjestysluonnoksesta antaman lausunnon johdosta rakennusjärjestysehdotukseen on sisällytetty uusi pykälä lentoesterajoituksista (47 §). Lentoesterajoitukset ovat voimassa ilman rakennusjärjestyksen määräyksiäkin, mutta rajoitusten sisällyttäminen rakennusjärjestykseen on tarkoituksenmukaista, jotta rajoitukset saadaan kattavasti kaikkien rakentajien ja muiden rakentamisen osapuolten tietoon ja huomioitavaksi.
- **Yksityishenkilön** rakennusjärjestysluonnoksesta antaman palautteen johdosta rakennusjärjestysehdotuksessa on täsmennetty lentomelua, arseenia ja mustaliuskeita koskevia määräyksiä (44 § ja 46 §). Täsmennykset ovat tarkoituksenmukaisia kyseisten määräysten ja rakennusjärjestyksen liitekarttojen välisen yhteyden selventämiseksi.